

PREDIKATIE VAN DE SAMARITAANSE VROUW AAN DE LIEDEN VAN DE STAD

Leerrede door RALPH ERSKINE

“Komt, ziet een Mens Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is Deze niet de Christus?”

Johannes 4 vers 29

Indien onze heerlijke Heere JEZUS CHRISTUS heden bij ons is tegenwoordig geweest, handelende met ons, als eertijds met de vrouw van Samaria, en ons ontdekkende aan onszelf, alsook Hemzelf aan ons; indien Hij ons gezegd heeft, welke vuile en walgelijke zondaren wij zijn, en vervolgens, welk een heerlijke Zaligmaker Hij is, zodat de opening van Zijn Woord ons licht gegeven heeft, om enerzijds onze walgelijkheid te zien, en anderzijds Zijn schoonheid, gewis, dan zal ons dat ook leiden tot zulk een zelf veroordelende en CHRISTUS-prijzende en verhogende oefening, als waarin de vrouw van Samaria bezig was, toen ze zeide: Komt, ziet een mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS?

In het voorgaande van dit hoofdstuk wordt ons een zeer opmerkelijke onderhandeling beschreven tussen de Heere CHRISTUS en deze vrouw. De bijzonderheden daarvan zijn al te veel, dan dat ze voor het tegenwoordige allen overwogen zouden kunnen worden; hoewel sommigen daarvan ons wel zullen ontmoeten, wanneer wij spreken zullen van de omstandigheden van haar bekering. Nu dan maar in het algemeen; onze Heere JEZUS, als een vermoeid reiziger neergezeten zijnde aan de fontein JAKOBS, terwijl deze vrouw kwam om water te putten, verzoekt drinken van haar, om Zijn dorst te mogen lessen.

Hij doet dat om alzo gelegenheid te hebben, met haar in onderhandeling te komen, met een voornemen, om aan haar genade te bewijzen. Als zij vernam, dat Hij een Jood was, weigerde zij, Hem te drinken te geven, naar aanleiding van een oud verschil tussen de Joden en de Samaritanen. Daarop toonde de Heere JEZUS haar aan, hoe zij de weldadigheid verwierp; en hoe Hij beter water te geven had, dan hetgeen zij Hem weigerde, alsook, indien zij wist, welk een uitnemend grote genade Hij voor haar had, zij van Hem begeerd zou hebben en niet toegelaten, dat Hij van haar iets tevergeefs eisen zou.

Maar terwijl zij aanhield te redeneren tegen Zijn aanbidding, zo toonde Hij haar vervolgens de uitnemendheid van hetgeen Hij haar aanbood. Dit verwekte enige natuurlijke begeerte in haar. Maar de Heere JEZUS, voornemens zijnde haar hart in te nemen, en wetende, dat de aller rijkste aanbidding van Zijn genade, geen andere begeerte in het hart van een zondaar werken kan, dan die natuurlijk en vleselijk is, tenzij Hij hem krachtdadig overtuigt van zijn zonde en ellende, en tenzij Hij Zichzelf zaligmakende aan hem ontdekt, zo hield Hij met deze vrouw de volgende handelwijze.

1. Hij overtuigde haar van zonde en ellende; en Hij maakte haar bekend, dat Hij al de snoodheid en goddeloosheid wist, waaraan zij schuldig was, haar zonde van hoererij haar onder het oog stellende. Daarop begon zij enige hoge gedachte van Hem te krijgen, als van een Profeet. Verder verzocht zij licht van Hem ten opzichte van de rechte wijze van de godsdienst; daar er te dezen tijd tussen de Joden en de Samaritanen veel verschil daaromtrent was, en wel inzonderheid aangaande de plaats van de openbare godsdienst. En gewis, de redenering van deze vrouw toont ons hier aan, dat, ofschoon zij een profane Samaritaanse vrouw was, zij echter geenszins een ignoramus, of onkundige was. Zij had ook kennis van de verschillen van die tijd waarin zij leefde, alsook van de gronden daarvan. Verder wist zij, dat de Messias komen moest, en nochtans was haar kennis niet geheiligd; doch haar geweten toen ontwaakt zijnde door een gevoel van zonde, zo werd zij zeer begerig dat haar verstand verlicht, en zij onderricht mocht worden; gelijk zij dan ook ten volle van de Heere JEZUS onderricht ontving, zowel omtrent de plaats, als de rechte wijze van den godsdienst. Dus leidde Hij haar van de ene zaak op de andere; totdat Hij:

2. Zichzelf aan haar bekend maakte. De redenering van CHRISTUS, aangaande de verandering van den godsdienst, welke zou plaats hebben, deed deze vrouw denken aan de komst van de Messias. Zij zeide: "Ik

weet dat de Messias komt, die genaamd wordt CHRISTUS; wanneer Die zal gekomen zijn, zo zal Hij ons alle dringen verkondigen". Terwijl zij nu haar hoogachting voor, en haar verlangen naar deze verwacht wordende Messias uitdrukte, zo zeide de Heere JEZUS tot haar: "Ik ben het die met u spreek". CHRISTUS kan bij zijn volk tegenwoordig zijn, en daarmee spreken, en nochtans kunnen zij dat soms niet weten of verstaan, totdat Hij Zichzelf openbaart; gelijk Hij hier deed aan deze vrouw, zeggende: "**Ik ben het, Die met u spreek**".

Zodra had CHRISTUS Zichzelf dus goedertieren aan haar ontdekt, of terstond wordt deze aangename onderhandeling afgebroken door het wederkeren der discipelen; "welke henen gegaan waren in de stad, om spijs te kopen". De aller-aangenaamste omgang en gemeenschap met de Heere, hier op aarde, is maar van korte duur. Zo kunnen ook de aller liefelijkste ontdekkingen zeer schielijk gestoord worden; en een arm zondaar kan wel eens verkwikt worden in het gezelschap van de Heere JEZUS, terwijl zelfs een gezelschap van discipelen dat goede werk verstoort.

Hoe zij nu door deze ontdekking bewogen is, kan blijken uit deze twee dingen: Vooreerst: zij vergeet het doel waarmee zij gekomen was; want, zij verlaat haar watervat en gaat henen. De uitnemendheid van CHRISTUS gesmaakt hebbende, en gedronken hebbende van het levende water, hetwelk Hij haar gaf, zo denkt ze aan geen ander water meer; o neen! Zij vergeet alle andere dingen, welke voorheen door haar hoog geschat werden. Ten tweede: zij verbreidt de naam en het gerucht van de Heere CHRISTUS in de stad, waar zij woonde; komt (zegt zij) ziet een mens, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS?

Hierin kunnen wij opmerken:

1. **Een nodiging:** Komt, ziet een mens; zij, Zijn goedertierenheid gesmaakt hebbende, wil nu dat de lieden van de stad ook komen zullen om die met haar te genieten, en Hem te zien.
2. **Een aanprijzing en verheffing:** een mens, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; een mens welke betoond heeft dat Hij God is, zowel als mens, daar Hij mijn hart en mijn leven kent, en ook alles aan mij ontdekt heeft. Hij had haar haar goddeloosheid ontdekt, en daardoor bewees Hij haar, dat Hij alle dingen wist, en dat er niets voor Hem verborgen was. Hierin lag opgesloten een nederig gevoel van haar zondigheid welke CHRISTUS aan haar ontdekte en waarvan Hij haar overtuigd had, bemerkende, uit Zijn doorzoekend woord, dat Hij de ware hartenkenner was; daarom verheft zij Hem ook als een mens, die haar gezegd heeft alles wat zij gedaan had.
3. **Een besluit, bij wijze van ondervraging:** Is deze niet de CHRISTUS? Dat geeft in het minst niet te kennen, enige twijfel daaromtrent in haar hart, maar integendeel een krachtige bevestiging daarvan; Hem aan haar medeburgers aanwijzende. Want Hij had haar gezegd wat zij was, en in deze spiegel zag zij haar eigen snoodheid. Bovendien had Hij haar gezegd, wat Hij was; en hierin zag zij Zijn heerlijkheid. Door deze beide middelen had Hij haar ontdekt te zijn de ware Messias, de God-mens, de beloofde Immanuël, God met ons. Haar hart, vol van CHRISTUS zijnde, en overvloeiende van het levende water des Geestes, hetwelk Hij haar gegeven had, liet zich ook uit, en liep als over in het prijzen en verheffen van Hem aan anderen; komt, zegt ze, "ziet een mens, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS?" Ik zal, vele andere aanmerkingen voorbijgaande, deze tekst verder trachten te verklaren langs deze éne volgende lering en aanmerking, die ik daaruit trekken zal.

Aanmerking

De zaligmakende ontdekkingen van CHRISTUS welke een mens zichzelf doet veroordelen, en op het laagst vernederen, leiden hem op diezelfde tijd ook op, om CHRISTUS te prijzen en op het allerhoogst te verheerlijken. Zelf-beproevende, ziel-vernederende en zonde-ontdekkende openbaringen, eindigen in prijzing en verheffing van de Heere JEZUS CHRISTUS. Mij dunkt, dat het al zeer opmerkelijk is in deze vrouw, dat er bij haar geen rechte vernedering plaats had, vóór dat CHRISTUS Zichzelf duidelijk aan haar bekend gemaakt had, zeggende: "Ik ben het, Die met u spreek". Het is waar, wanneer CHRISTUS haar eerst haar goddeloosheid en ongerechtigheid bekend maakte, scheen zij wel veroordeeld en overtuigd te zijn, zeggende: Heere! ik zie dat Gij een Profeet zijt, ja, ook een waar profeet, die mij zeggen kan, aan hoeveel daden van goddeloosheid ik al schuldig ben; haar geweten haar in het aangezicht vliegende, en onderschrijvende de waarheid van hetgeen Hij tot haar zeide. Doch, gelijk haar eerste overtuiging zeer zwak en onvolkomen was, daar het scheen, (gelijk sommigen menen) dat zij alle redenen, aangaande haar eigen snoodheid wilde afsnijden door een vraag op te werpen, betreffende een nationaal verschil tussen de

Joden en de Samaritanen, zo denk ik ook, dat wij besluiten mogen, dat haar overtuiging in het eerst zeer wettisch geweest is, welke haar veeleer uitdreef tot haar werken en plichten, dan tot CHRISTUS.

Want terstond viel zij aan het ondervragen aangaande de middelen om God te dienen, alsof zij, nu ze overtuigd was van zonde tegen God, weer tot Zijn gunst geraken kon; en Hem door haar plichten behagen kon, Welke zij door haar zonden mishaagd had. Het is ook zeker, dat het de wet of de eerste man is, waarop een ontwaakt geweten in het eerst ziet.

Maar nu CHRISTUS Zichzelf aan haar ontdekte en geopenbaard had, werd zij recht vernederd onder een gevoel van haar geringheid, ja, van al de goddeloosheden van haar hart en leven, welke aan haar nu voorgesteld werden. Zij zag bij dat zelfde licht, waarin CHRISTUS Zich openbaarde, al haar gruwelijkheden, en zeide: "Hij heeft mij gezegd, alles wat ik gedaan heb". Toen was ze op het diepst vernederd; en waarom? Haar gevoel van zonde was toen niet meer ten dele, maar volkomen; want: Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb.

Ook was het toen niet meer wettisch maar evangelisch; want toen zag zij het in de spiegel van een zaligmakende ontdekking. Zij zag in de spiegel, waarin CHRISTUS Zijn heerlijkheid en uitnemendheid openbaarde, haar onreinheid en wangestalte. Wanneer zij dan, door deze ontdekking van CHRISTUS vernederd en verootmoedigd werd, o! hoe prees en verhief zij Hem toen ten hoogste! Zij prees en verhief Hem bij haar medeburgers; zij verheerlijkte Hem, zoals Hij de waarachtige God in het vlees is, die met Zijn al doorziende ogen zien kon, en haar verklaren, alles wat zij gedaan had; en zij erkende dat Hij de ware Messias is, de Gezalfde Gods, zeggende: Is deze niet de CHRISTUS?

De waarheid van deze leer zou verder, door vele Schriftuurlijke voorbeelden, kunnen verklaard en opgehelderd worden, te weten, dat de zaligmakende ontdekkingen van CHRISTUS de mens daartoe brengen, om zichzelf te veroordelen en ten laagste te vernederen; als ook, om CHRISTUS te prijzen en ten allerhoogste te verheerlijken. Ziet dit in JOB, toen God Zijn heerlijkheid aan hem geopenbaard had, riep hij uit: Zie ik ben gering, wat zou ik U antwoorden? Ik leg mijn hand op mijn mond; als onwaardig zijnde, om te spreken in de tegenwoordigheid van zulk een grote en heerlijke God; daarom laat hij daarop volgen: "Eenmaal heb ik gesproken, maar ik zal niet antwoorden; of tweemaal, maar ik zal niet voortvaren". De ontdekking van CHRISTUS deed ook de Profeet JESAJA zichzelf veroordelen, en ten allerlaagste vernederen, en CHRISTUS ten allerhoogste verheffen. Wanneer hij de Heere zag zitten op een hoge en verheven troon, Zijn zoomen vervullende de tempel, toen riep hij uit: Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden eens volks, dat onrein van lippen is; want mijn ogen hebben den Koning, de Heere der heirscharen gezien". Ziet ook tot dit einde, en vervolgens: "Wendt u naar Mij toe, (of ziet op Mij) o! al gij einden der aarde; want Ik ben God en niemand meer".

Wat zal nu op zulk een zaligmakend zien van CHRISTUS volgen? Enerzijds, een vernederen van zichzelf, want "Hem zal alle knie gebogen worden". en anderzijds, de verheffing en de verhoging van de Heere CHRISTUS: "Men zal van Mij zeggen, gewisselijk in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen; maar zij zullen beschaamd worden, allen die tegen Hem ontstoken zijn; doch in de HEERE zal gerechtvaardigd worden en zich beroemen het ganse zaad Israëls".

Doch vele andere bewijzen voorbijgaande, zo denk ik, dat het in de bevinding van al de heiligen zal waar bevonden zijn, dat elke openbaring en ontdekking van de Heere CHRISTUS strekken zal, om in hen te werken, deze beide uitwerkingen op één en dezelfde tijd, te weten: henzelf ten allerlaagste te veroordelen en te vernederen, en CHRISTUS ten allerhoogste te prijzen en te verheffen.

Dit subject of onderwerp is zeer ruim en uitgebreid. Doch om dit werk wat te verkorten, zal ik, volgens mijn oogmerk, mij inzonderheid bepalen tot de omstandigheden, en de uitwerking van de openbaring, die CHRISTUS hier van Zichzelf gaf aan de vrouw van Samaria, en wel in de navolgende orde:

(I) Zal ik aantonen, wat men te verstaan heeft door de openbaring en ontdekking, welke CHRISTUS van Zichzelf aan een zondaar geeft. (II) Zal ik aanwijzen wat die zonde-ontdekkende en ziel-vernederende uitwerkingen zijn van de ontdekkingen van CHRISTUS; of, wanneer een ziel zeggen kan, dat CHRISTUS haar gezegd heeft alles wat zij gedaan heeft. (III) Zal ik nagaan, welke die CHRISTUS verhogende prijzingen zijn, waarin zulke openbaringen zich uitlaten; en vervolgens zal ik ook opmerken, wat het in het bijzonder te kennen geeft, wat de vrouw hier zegt: Komt, ziet een mens, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS? (IV) Zal ik de redenen aantonen van deze leer, namelijk, vanwaar het komt, dat de zaligmakende ontdekkingen van CHRISTUS zulk een zelfvernederende en CHRISTUS verhogende invloed hebben. En dan (V) zal ik op alles een toepassing maken.

HOOFDSTUK I

Het eerste hoofdstuk, hetwelk ik voorgesteld had, is te spreken van de openbaring en ontdekking, welke CHRISTUS van Zichzelf aan zondaren geeft.

Om dit te behandelen, zal ik mij bepalen tot de omstandigheden van de ontdekking, die Hij van Zichzelf aan deze vrouw gaf, hetwelk in haar deze uitwerking had; en dat ook, in de meeste bijzonderheden, bevonden zal worden overeen te komen met al de zaligmakende ontdekkingen, welke de Heere van Zichzelf aan Zijn volk doet; hetzij in de eerste bekering, of in de volgende en vernieuwde bezoeken, welke Hij aan hen geeft. Hieromtrent kunnen wij acht geven: Eerst, op sommige dingen die betrekking hebben op de middelen van de ontdekking, welke CHRISTUS van Zichzelf aan deze vrouw deed; en dan ten tweede, op sommige dingen, welke betrekking hebben op de wijze daarvan.

Eerst. Er zijn enige dingen, welke betrekking hebben op de middelen van deze ontdekking.

Het eerste en een van de verste middelen was het nemen van gelegenheid om te komen bij een plaats, waar zij ook komen moest; als het ware zich aldus schikkende, naar haar weg. Dit wordt nauwkeurig opgemerkt waar gezegd wordt: "En Hij moest door Samaria gaan". Welke andere redenen Hij ook hebben mocht, deze was geen van de minste, want Hij moest deze vrouw, alsook de andere Samaritanen aldaar ontmoeten, welke bij deze gelegenheid bekeerd werden. Indien er maar ergens een ziel is, waaraan CHRISTUS gezonden wordt, dan zal de gehele wereld Hem van die plaats niet afhouden. Hij moet noodzakelijk door die plaats heengaan, door een aangename noodzakelijkheid, waaronder Hij is; Hij moet een evangelische bediening, en evangelische ordonnantiën brengen, waar Hij een ziel te ontmoeten heeft, en waar Hij zich zaligmakend ontdekken wil. Dezulken, aan wie CHRISTUS Zichzelf ontdekt heeft, zullen zien dat de genadige Voorzienigheid over hen is werkzaam geweest, door hun lot aldus te schikken; of dat zij gebracht zijn tot de plaats waar CHRISTUS en Zijn ordonnantiën zijn, of anders worden CHRISTUS en Zijne ordonnantiën gebracht ter plaatse waar zij zijn.

Het tweede middel van deze ontdekking was, des Heeren besturing over alles; zodat haar tijdelijk geval, de gelegenheid wordt voor haar geestelijk goed en voordeel; dus kwam daar een vrouw uit Samaria, om water te putten. De Voorzienigheid kan veel goeds voor hebben met dezulken, welke het aan de ene zijde zeer onwaardig, en aan de andere zijde daaromtrent zeer ongevoelig zijn. Weinige gedachten had deze zondige vrouw op iets anders dan op water te putten; en nochtans doet een gelukkige Voorzienigheid haar den Zaligmaker der zondaren ontmoeten. Sommigen zijn gekomen tot de ordonnantiën, gelijk deze vrouw aan de fontein JAKOBS, met geen ander uitzicht, dan alleen met een tijdelijk en vleselijk oogmerk; mogelijk, om het water van de verdoemenis te putten, of om enige loftuiting te ontvangen van hun naasten; of anders enkel uit gewoonte en nieuwsgierigheid, weinig denkende aan enig zaligmakend goed, waarmede nochtans de Heere hen voorgekomen is.

Het derde middel van deze ontdekking was, dat CHRISTUS met haar in onderhandeling komt; en bij gelegenheid van Zijn verzoek, en haar weigering om Hem drinken te geven, toonde Hij haar, als een onkundige en ongevoelige zondares, Zijn medelijden en ontferming. Doch zij had geen kennis noch gevoel van haar waar gebrek, en van de noodzakelijkheid van het betere water, hetwelk Hij alleen geven kon. Inzonderheid liet Hij haar weten, dat de fontein van het levende water in Zijn hand was, om daarvan te bedelen wie Hij wil. Alsook, gelijk Hij Zijn genade aanbiedt, eer wij die verzoeken, dat Hij ze aan niemand weigeren zal, die Hem daarom bidt; zeggende: "Indien gij de gave Gods kentet, en wie Hij is, Die tot u zegt, geef mij te drinken, zo zoudt gij van Hem hebben begeerd, en Hij zonde u levend water gegeven hebben". Daarbij prees Hij haar Zijn gaven, Zijn genade en Zijn Geest aan, als een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven; en dat alles, om van Hem vrij en uit genade bedeed te worden als een zuivere gift en een vrij geschenk. Langs deze weg handelt Hij steeds met zondaren, in de weg van de vrije bedeling des Evangelies.

Het vierde middel van deze ontdekking was: het werken van een werk van overtuiging op het geweten, door haar overtredingen aan haar bekend te maken, en haar zonden haar ordentelijk voor ogen te stellen. Daardoor ontdekte Hij haar Zijn profetisch Ambt, waardoor Hij tegelijk enige hoogachting voor Hem verwekte als Profeet. De aller vrijste aanbiedingen kunnen op zondaren niets vermogen, vóór zij overtuigd worden van zonde en ellende. Het is waar, het is niet elk gezicht van zonde, hetwelk de zondaar overtuigen zal, maar CHRISTUS moet het op het geweten thuisbrengen, en de zonde aan hem ontdekken, als

opgemerkt zijnde door Zijn alziend en al-doorzoekend oog. Want deze vrouw wist zeer wel, hoe de zaken met haar stonden, en dat echter zonder enig behoorlijk gevoel daarover; totdat Hij haar boezem als opgraafde, en haar deed zien en verstaan, dat al haar zonden naakt en geopend waren voor de ogen, Desgene, met Welke zij nu te doen had. Ofschoon zij nog niet wist, dat Hij de CHRISTUS was, nochtans begon zij enige hoge gedachten van Hem te krijgen als van een Prof eet, welke de wil Gods kende, als Die, welke door Hem haar zondigheid aan haar ontdekte. Doch het blijkt niet, dat zij op dat ogenblik iets meer in Hem gezien heeft boven de gewone profeten; dus openbaarde Hij Zich trapsgewijze aan haar. Alleen kunnen wij hieruit zien, de orde en de handelwijze Gods, welke Hij houdt in het krachtdadig werken op het hart der zondaren, te weten, (gelijk er een ontdekking van zonde is, welke voor de openbaring van CHRISTUS gaat, zonder welke een zondaar niet bevindt, dat hij CHRISTUS nodig heeft) dat, hoe meer CHRISTUS de zonde ontdekt en des zondaars hart daardoor aanraakt, zulks in hem zovóél te meer achting en waardering van Hem verwekken zal; alhoewel het in het eerst zeer zwak en klein kan zijn.

Het vijfde middel van deze ontdekking was, dat Hij haar de natuur van de ware, geestelijke en welbehaaglijke godsdienst opende en verklaarde. Hij gaf haar zulk een onderwijs, dat strekken kon om haar te doen zien, dat Hij een Profeet was, boven alle andere Profeten, daar Hij wist, welke veranderingen er in het kort geschieden zouden, ten opzichte tot de plaats van de godsdienst, alsook, welke soort van godsdienst Gode behagelijk was, welk een Geest Hij was, en welk een geestelijke godsdienst Hij van ons eist. Gelijk het geloof komt door het gehoor, zo komt ook de ontdekking van CHRISTUS, het heerlijke Voorwerp, door middel van lering en van Goddelijk onderwijs, gelijk deze vrouw dat ontving van de Heere JEZUS. Dit baant vervolgens de weg.

Tot het zesde middel van deze ontdekking, namelijk, het bewerken van haar hart tot een liefhebbend gedenken aan, en tot een hoogachting van de Messias. Hoe langer zij met CHRISTUS verkeerde en omging, hoe meer zij op Hem verliefd werd. Want hoewel Hij de Samaritaanse godsdienst verwierp, en verklaarde, dat zij voor hun godsdienst niet het minste bewijs hadden, nochtans, (dewijl Hij op diezelfde tijd getoond had, dat de Joodse godsdienst haar bewijs had uit het Woord Gods, ofschoon hun wijze van godsdienst door Zijn komst in de wereld te niet moest gedaan worden, waarop dan een veel uitnemender wijze van godsdienst volgen zou) hoe meer zij Hem hoorde spreken, hoe meer zij daarop verliefd en vervuld werd met eerbied en hoogachting voor de Messias, van Wie zij ook zulk een onderwijs, als dat was, verwachtte zeggende: Ik weet, dat de Messias komt, die genaamd wordt CHRISTUS; wanneer Die zal gekomen zijn, zo zal Hij ons alle dingen verkondigen. Zij wist toen nog niet, dat zij met Hem sprak. Zij sprak met zeer veel hoogachting van Hem, als de grote Leraar van Zijn kerk, welke de raad Gods, aangaande Zijn dienst en de middelen tot zaligheid, ten volle zou verkondigen. De vrouw was hierdoor tot hoge gedachten van CHRISTUS gebracht. Welke zich nu op een klaarblijkelijke wijze aan haar wilde ontdekken. Hij deed dat dan ook, zeggende: "Ik ben het, die met u spreek". Wanneer een mens verwaardigd wordt, hoge gedachten van CHRISTUS te hebben, dan is het zeker, dat hij niet ver is van Hem.

Dus ziet gij dan de middelen. Nu zullen wij:

Ten tweede, de wijze van de ontdekking, welke CHRISTUS van Zichzelf gaf, verder opmerken; te weten: Ik ben het, die met u spreek. Hier hebben wij een klare openbaring en bekendmaking, welke CHRISTUS van Zichzelf deed: Ik ben het, die met u spreek.

Het is niet zeer gemeen, dat CHRISTUS zulk een getuigenis van Zich geeft; en daarom moet hierin wat zeldzaams opgesloten zijn. Want, wanneer de discipelen van JOHANNES tot Hem kwamen, en vraagden: "Zijt gij degene, die komen zou, of verwachten wij een andere?" zo zeide Hij niet tot hen: "Ik ben het, Die met u spreek"; maar: "Gaat henen en boodschapt JOHANNES weder, hetgeen gij hoort en ziet; de blinden worden ziende, de kreupelen wandelen, de melaatsen worden gereinigd, de doven horen, de doden worden opgewekt en de armen wordt het Evangelie verkondigd"; laat hem uit zulke voortekenen het besluit opmaken of Ik het ben of niet.

Maar hier gaf Hij zulk een klare ontdekking van Zichzelf, uit Zijn eigen mond, als ergens in het gehele Woord te vinden is. Wij weten, dat PETRUS een volkomen getuigenis gaf, wanneer hij zeide: Gij zijt de CHRISTUS, de Zoon des levenden Gods! Ook geeft Hem de Vader een plechtig getuigenis, daar Hij zegt: "Deze is Mijn geliefde Zoon, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb". Maar dat de Heere CHRISTUS zulk een klaar getuigenis van Zichzelf geeft, dat wordt nauwelijks in het gehele Nieuwe Testament gevonden; en deze ontdekking van Zichzelf is te meer opmerkelijk, daar Hij op die tijd zelfs Zijn discipelen uitdrukkelijk verbood

te zeggen, wie Hij was. Toen PILATUS, HERODES en anderen Hem vraagden: Wie zijt Gij? gaf Hij hun, óf een duister, óf gans geen antwoord. CHRISTUS wil Zijn prijzingen op zulk een wijze niet verkwisten, waarom hierin al iets bijzonders moet zijn. Nochtans is er in de wijze, waarop CHRISTUS Zichzelf aan deze vrouw ontdekte, iets, dat gemeen is aan alle kinderen Gods, waaraan Hij Zich zaligmakend ontdekt.

Want:

1. Deze ontdekking geschiedde in een woord, hetwelk thuisgebracht werd op haar hart; daar Hij tot haar zeide: Ik ben het, die met u spreek. Het was door het spreken tot haar, dat Hij Zich ontdekte zo ontdekt Hij zich ook in Zijn Woord, aan al de Zijnen. Dat Woord, hetwelk maar komt in het oor van anderen, komt in het hart van al Zijn volk; het liefelijk geklank daarvan dringt, op een verborgene en ongevoelige wijze in tot in het binnenste van hun zielen. Dit is klaar in het geval met deze vrouw; zowel ten opzichte van het woord, hetwelk Hij sprak tot haar overtuiging en tot ontdekking van haar zonden, als van het woord, dat Hij sprak tot vertroosting, Zich aan haar ontdekkende als een volkomen Zaligmaker.

In het eerst had Hij tot haar gezegd: "Gij hebt vijf mannen gehad, en dien gij nu hebt, is uw man niet". Dat woord ging tot in haar hart; o, zeide zij, dat is een waar woord, gesproken door een waar Profeet; want ik leef in hoererij. Alzo handelt God ook met de zondaren; Hij doet het uitwendige woord een inwendige kracht en geluid hebben. Hij spreekt in het oor van een zondaar, en doet hem denken: "O ! het is waar, ik ben aan die en aan die zonde schuldig: ik kan tegen hetgeen de leraar daar zegt, niets inbrengen, want het is alles waarheid; ik moet de beschuldiging van Gods Woord erkennen en toestemmen". Zo is het ook, ten aanzien van het laatste; als Hij Zich zaligmakend ontdekt, zo geschiedt dat door het Woord der genade; dat komt wel aan het gehoor, maar de vinger Gods brengt het ook op het hart. Want, die God die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis schijnen zou, is Degene, Die in het hart schijnt. En het is in de spiegel van het Woord, waarin dit licht schijnt, want "wij aanschouwen de heerlijkheid des Heeren, als in een spiegel".

2. Het was een bijzondere ontdekking, zeggende: Ik ben het, die met u spreek, die tot u spreek". Zo ook, wanneer God Zich in CHRISTUS ontdekt, dan is dat op een bijzondere wijze; "Hij roept Zijn schapen bij name". En gelijk het Woord van overtuiging bijzonder is, zo is het ook met het Woord der genade; ja zó, alsof God met niemand anders, dan met zulk een mens alleen handelde. O mens! Heeft Hij op zulk een bijzondere wijze, door Zijn Woord, ook tot u gesproken, en het op uw hart thuisgebracht?

3. Het was een onmiddellijke ontdekking van Zichzelf. Het is waar, men moet het nu niet juist op die wijze verwachten, gelijk deze vrouw daarmede bevoorrecht werd. Maar hoewel het nu niet op een onmiddellijke, maar middelijker wijze geschiedt, zo neemt Hij nochtans overal, waar Hij Zich zaligmakend ontdekt, de middelen in Zijn eigen hand; en Hij doet de ziel ondervinden, dat het niemand anders is, die met haar handelt, dan Hij Zelf. Het is niet de stem van een mens, of van een leraar, welke zij hoort, maar "de stemroe Gods". Het Woord komt met zulk een licht, leven en majesteit, dat de ziel ondervindt, dat het waarlijk Gods Woord is; want het brengt een hemels geluid met zich mede.

4. Het was een klare en overtuigende ontdekking: Ik ben het, zegt CHRISTUS tot de vrouw. Zaligmakende ontdekkingen zijn bij wijze van demonstratie, gelijk het Woord bij Joh. 16 : 9. zulks betekent. Dus openbaart Hij Zich aan Zijn volk op een wijze, zoals Hij niet doet aan de wereld; die blijft omringd en omwonden met wolken en nevelen van dikke duisternis en onkunde, in het midden van al de letterlijke kennis welke zij geniet.

5. Het was een trapsgewijze ontdekking; dat is, van de éne trap tot de anderen, totdat Hij al Zijn heerlijkheid voor het aangezicht van deze vrouw deed voorbijgaan. Alzo doet Hij ook daar, waar Hij Zich zaligmakend ontdekt; Want Zijn uitgang is bereid, als de dageraad. Het werk, hetwelk zeer schielijk geschiedt, is zelden goed. Het is opgemerkt van de onbereide aarde, dat het zaad daarin terstond opschiet. Gods gewone weg, waarin Hij Zich ontdekt, is, bij trappen, want het pad der rechtvaardigen is gelijk een schijnend licht; voortgaande en lichtende tot op de volle dag.

6. Het was een gevoelige ontdekking van Zichzelf aan deze vrouw. Haar tijd was de tijd der minne. Nadat Hij haar ontdekt had, dat zij vertreden lag in haar bloed, en in de modder van haar onreinheid, en nadat Hij haar hart vervuld had met kostelijke gedachten van de Messias, de Verlosser, zo wilde Hij Zich niet langer voor haar verbergen.

O ! hoe verkwikkelijk en gevoelig openbaart Hij Zich dan aan Zijn volk, wanneer zij gereed zijn te denken, dat Hij verre van hen is. Zó, als deze vrouw sprekende was van de Messias, als van die heerlijke Persoon, niet wetende of zij ooit het geluk hebben zou Hem te zien, zo zeide CHRISTUS tot haar: "Ik ben het, die met u spreek." "O," zegt een ziel soms, "zou ik ooit wel een gezicht van CHRISTUS hebben? Ik weet niet of ik wel ooit zo gelukkig wezen zal". En dan laat Hij haar doorgaans weten, dat Hij niet verre van haar is.

7. Het was een wonderlijke ontdekking van Zichzelf aan deze vrouw; en vele wonderen waren daarin als opgesloten. Het is ook zeker, wanneer de Heere CHRISTUS Zichzelf aan een ziel ontdekt, dat zij ook dergelijke wonderen zien zal, als deze vrouw zag. "O wonder", mocht zij zeggen, "spreekt Hij met mij, met mij ! Zulk een geringe vrouw, als ik ben, ja zulk een snode als ik geweest ben?" Welnu, hoewel er geen bloedverwantschap tussen Hem en deze vrouw was, maar integendeel een vastgestelde vijandschap en vervreemding, (want de Joden hielden geen gemeenschap met de Samaritanen), toch echter moest Hij met haar gemeenschap houden, al was zij geen eerlijke vrouw, maar in tegendeel een hoer, levende in hoererij. O wonder ! Al waart gij nog zulk een groot zondaar, zo wil CHRISTUS tot u en met u spreken tot uw eeuwig behoud. O, dat gij dan wilt toelaten, dat CHRISTUS met u spreek! Was het niet wonderlijk, dat CRISTUS met deze vrouw sprak, op zulk een wijze als Hij daar deed?

O ! hoe vriendelijk sprak Hij tot haar, opdat Hij haar hart mocht overwinnen, en haar, als het ware, doden door Zijn liefde! Men zou mogen denken, dat Hij haar veeleer een snode en onreine duivel zou genoemd hebben, gelijk Hij Zelf op een lasterlijke wijze eens genoemd werd. "Want de Joden antwoordden en zeiden tot Hem: Zeggen wij niet wel, dat Gij een Samaritaan zijt, en den duivel hebt?"

Dit was van deze vrouw waar; zij was een Samaritaanse, welke een onreine duivel had; ja de Joden hielden al de Samaritanen genoegzaam voor vleselijke duivels. Doch werd zij van CHRISTUS wel zo genoemd?

O neen! En hetgeen dit wonder nog te groter maakt, is dit: zij was een verachtster van de Heere CHRISTUS, en Hij werd bij haar zeer licht geacht; want zo zegt ze: "Zijt gij meer, dan onze vader JAKOB?"

Ja, zij weigerde Hem een dronk koud water. Nochtans verdraagt Hij al die versmadingen, en openbaart Zich aan haar; o wonder! Ja Hij openbaart Zich echter aan haar.

O gelovigen! Hebben ook niet verscheidene van zulke wonderen bij u plaats, wanneer de Heere tot u komt te spreken, om Zich aan u te openbaren? O zondaren! Zijn er geen wonderen genoeg, om opgemerkt te worden, wanneer deze heerlijke Persoon Zich eens ontdekt? Hij kon tot in alle eeuwigheid gewoon hebben in de hemel, gelijk Hij van alle eeuwigheid gedaan heeft, en aldaar voor eeuwig gelukkig zijn; de Vader was Hem gezelschap genoeg! Hij had het uwe niet nodig; Hij had een eindeloos vermaak in Zichzelf, meer dan in al Zijn schepselen. En dat Hij, des niettegenstaande tot u wil spreken, en Zichzelf aan u openbaren, o, hoe wonderlijk is dat! Zijn ontdekkingen zijn ook te wonderbaarder, omdat Hij niets van ons begeert. Het is waar, Hij hield Zich alsof Hij eens drinken wilde, door de hulp van deze vrouw; doch dat was maar als terloops, en het was Hem spijs en drank genoeg, als Hij de vrouw voor Zichzelf verkreeg.

De grote zaak, welke Hij zocht, was, om deze vrouw van haar vuile mannen gescheiden te krijgen, en haar met Zich te ondertrouwen tot in eeuwigheid.

Ja, het bezoek dat Hij nu en dan aan sommigen doet, kan wel eens wonderlijk zijn; niet alleen voor de zondaar, die dat bezoek ontvangt, maar ook voor de Heiligen en Discipelen, welke dat zien of horen verhalen. Wij zien, toen Zijn Discipelen kwamen, dat zij zich verwonderden, dat Hij met een vrouw sprak. Hoewel zij Hem niet durfden vragen, zo was het echter voor hen een stof van ergernis, dat Hij met haar zo gemeenzaam omging. CHRISTUS kan Zichzelf als aanbieden aan een arm zondaar, en Zich zó laag neerbuigen, dat het wonderlijk is voor vlees en bloed. Er is in Hem alleen meer liefde en nederigheid, dan in al Zijn vrienden, welke, als zij verhoogd zijn door genade, dikwijls gereed zijn Zichzelf te vergeten, en zó trots te worden, dat ze anderen verachten; ofschoon zij zelf verhoogd zijn uit den kuil en verkoren uit het stof.

Eindelijk:

8. Het was een krachtdadige ontdekking van Zichzelf, gelijk blijkt uit de genadige uitwerkingen daarvan. Want toen was het, dat haar hart afgestoten werd van alle andere dingen. Zij vergat haar watervat; haar hart was nu gezet op grotere zaken, en zij liep naar de stad, opdat zij ook anderen nodigen mocht om tot Hem te komen en Hem te volgen, Die Zich zoo wonderlijk aan haar ontdekt had. Alle zaligmakende ontdekkingen zijn met kracht verzeld. Het Evangelie komt niet alleen met woorden, maar ook met kracht. Het woord van CHRISTUS heeft een trekkende kracht; Hij trekt met goedertierenheid, dewijl er genade en liefde op Zijn lippen uitgestort is.

Het woord, waarmede Hij de ziel bezoekt, heeft een overwinnende kracht; dat overwint en trekt het hart af van alle dingen, en het doet haar CHRISTUS alles en in allen zijn. Ook hebben Zijn ontdekkingen een heiligende en veranderende kracht, want Zijn heerlijkheid als in een spiegel aanschouwende, worden wij naar datzelfde beeld in gedaante veranderd; en zij leiden inzonderheid tot een zelfvernederende en CHRISTUS verhogende oefening.

Dit leidt mij tot het tweede Hoofdstuk.

HOOFDSTUK II

Het tweede Hoofdstuk, door mij voorgesteld, is, om aan te tonen wat die zonde-ontdekkende en zelfvernederende uitwerkingen zijn van de ontdekking van CHRISTUS; of, wanneer een mens zeggen kan, dat CHRISTUS hem gezegd heeft, alles wat hij gedaan heeft.

Het is waar, deze woorden zijn maar een gedeelte van hetgeen deze vrouw sprak, strekkende zowel om CHRISTUS als alwetend God te prijzen, alsook om haarzelf te veroordelen, als een geringe en snode zondares, welke gebracht was tot een diepe zelfvernederende, door de ontdekking, welke zij van CHRISTUS ontvangen had, als van een zachte Bestraffer, een genadige Verlosser, een CHRISTUS en Zaligmaker.

Om nu deze bijzonderheid wat nader te verklaren, zal ik in het kort aanwijzen, hoe alle dingen gezegd worden, wanneer men echter maar sommige dingen uitdrukt; want, hoe kan deze vrouw zeggen: "Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb", daar het nochtans maar alleen hoerij of overspel was, welke Hij haar ontdekt had? Of, wanneer is de ontdekking, welke CHRISTUS van Zichzelf doet, zó vernederend, dat, wanneer daar maar een klein gedeelte van gemeld wordt, ons dan echter ontdekt schijnt te worden, alles wat wij gedaan hebben?

Ik antwoord:

1. Het kan gezegd worden, bij wijze van gevolg: Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb.

Gelijk wij uit de voorstellingen zien kunnen, wat het besluit is, wat de wortel is, als de vrucht gezien wordt; en wat de fontein is, wanneer de stromen gezien worden; alzo is het hiermee gesteld. Wanneer CHRISTUS iemand zegt, welke kwade vruchten hij al voortgebracht heeft, dan kan hij spoedig besluiten, dat Hij hem ook gezegd heeft, dat Hij een kwade boom is. Dus leidt Hij ook een mens door de stromen van goddeloosheid zijns levens, tot de fontein van de goddeloosheid van zijn hart en natuur.

Wanneer Hij aan iemand ontdekking doet van de zwarten rook, welke uit de schoorsteen van zijn hart voortkomt, zo zegt Hij hem ook, door een klaar en duidelijk gevolg, dat er van binnen een vuur van verdorvenheid is. Dan wordt iemand ook vernederd, en gebracht tot zelfverfoeiing; waarop hij door de ontdekking van één zonde, in het licht van een genadige openbaring, verder gebracht wordt, om op een geestelijke en redenerende wijze de ganse beroving van zijn natuur en praktijk te besluiten.

Tenminste kan hij dan, bij wijze van gevolg, zeggen: "Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb".

2. Het kan ook bij wijze van insluiting, en in kracht gezegd worden: "Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb".

Gelijk hij, die in één stuk struikelt, schuldig is aan allen, ten aanzien van zijn overtreding tegen de Autoriteit, Welke alles gebiedt, zo ook, wanneer iemand diep vernederd is over een zonde, zo kan hij daarin dan ook zien, dat hij al de geboden van God heeft overtreden; en hij kan ook ten dele zeggen, dat hij dat geheel gezien heeft. In het overtreden van één gebod kan hij zien, dat hij een overtreder van al Gods geboden, ja een gedurige overtreder daarvan is, zowel met gedachten en woorden als met werken; omdat, gelijk al het gedichtsel van 's mensen hart te alle dagen, alleenlijk boos is, uit het hart, als uit een bittere fontein voortkomen boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoerijen, dieverijen, valse getuigenissen,

lasteringen en alle andere onreinheden. Al de zonden van den mens liggen als ineen gesloten en aan elkander vast; gelijk de schakels van een keten, zodat, wanneer men een schakel ziet, en zeggen kan, dat de gehele keten gezien wordt.

Verbeeld, eens een keten, waarvan enige schakels boven de aarde zijn, en al de andere omlaag, hangende in een diepe en donkere put; wanneer nu de bovenste schakels gezien worden, en aangemerkt in hun samenvoeging met het geheel, dan kan men zeggen het geheel daarvan gezien te hebben, omdat alles verenigd is met hetgeen men gezien heeft.

3. Het kan ook gezegd worden vermogender wijze: Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb, omdat Hij door dit éne staaltje een bewijs gegeven heeft van Zijn macht om zulks te doen. Hij, die mij dit kon zeggen, kon mij alles zeggen; Hij, die dit in mij kon opmerken, heeft ook alles opgemerkt, wat ik ooit gedaan heb; en Hij kan mij evenzeer wel alles zeggen, als dat Hij mij een gedeelte zegt van hetgeen ik gedaan heb, want niemand dan de Hartenkenner, welke al mijn gangen kent, kon mij dit gezegd hebben, daar Hij, die volkomen zalig kan maken, ook volkomen alles zien kan.

4. Het kan ook gezegd worden vertonender wijze: Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb; want deze ontdekking heeft mij alle andere dingen, en al mijn andere zonden aangetoond. Deze vertoning is gelijk die van een spiegel; wanneer iemand u voor een spiegel stelt, om u een vlek aan te tonen in uw aangezicht en gij dat ziet, dan ziet gij op diezelfde tijd, ook al de vlekken die daarin zijn.

Zo is het ook, als CHRISTUS de spiegel van Zijn Woord vóór u brengt, om u zulk een bijzondere vlek of zonde te vertonen, dan ziet gij in diezelfde spiegel al de vlekken en onreinheden van uw hart en wandel. Men kan deze vertoning ook begrijpen onder het denkbeeld van een kaart; bijvoorbeeld: wanneer iemand u een bijzondere stad toont op een wereldkaart, dan toont hij u ook op diezelfde tijd de gehele aardbol of de ganse wereld in één gezicht.

Zo is het ook hiermede; wanneer CHRISTUS u één zonde door het licht des Geestes ontdekt, dan ziet gij in diezelfde kaart een ganse wereld van goddeloosheid, van Atheïsterij, van vijandschap, van ongelooft, van trotsheid, van zelfzucht en van ontelbare andere plagen meer. Alzo gaat het ook op een dag van genadige ontdekking, wanneer CHRISTUS Zichzelf aan iemand openbaart. Want een zondaar, welke daarmede begunstigd wordt, kan dan niet anders dan een walgelijk gezicht van zichzelf hebben; dat doet hem dan ook dadelijk uitroepen: "Hij heeft mij gezegd al het kwaad dat ik gedaan heb. Hij heeft mij gezegd wat ik geweest ben en wat ik gedaan heb: dat ik een zondaar in ADAM, en dus een overtreder van de baarmoeder af aan geweest ben; dat ik naar al mijn vermogen kwaad gedaan, en ontelbare blijken van vleselijke bedenkingen gegeven heb, welke vijandschap tegen God zijn; alsook, dat ik een ongelovig hart heb, hetwelk afkerig van CHRISTUS is; dat al de bewegingen des hemels tegenstaat, en dat vijandschap is tegen de Heiligen Geest". Wanneer de zon in een donker huis door een klein venstertje naar binnen schijnt, dan ontdekt zij door haar stralen ontelbare vezeltjes en stofdeeltjes in dát gedeelte van het huis, waar het licht schijnt; daardoor begrijpen en verstaan wij dan dat het gehele huis vol stofjes is. Zo is het ook hiermede: als CHRISTUS, de Zon der gerechtigheid, opgaat, en schijnt in de duisteren kerker van eens zondaars hart, en aldaar dan enige vezeltjes en vlekken ontdekt, dan wordt het zichtbaar, dat het gehele huis, het gehele hart en de ganse natuur vol is van de stof en de drek der hel. Dat doet de ziel met JOB dan wel eens uitroepen: "Zie ik ben gering"; daarom: hoe dierbaarder CHRISTUS in iemands ogen is, hoe geringer hij in zijn eigen ogen is; en hoe meer hij zich op het allerlaagst vernedert. Als CHRISTUS hem alles zegt wat hij gedaan heeft, dan denkt hij van zichzelf, dat hij het walgelijkste schepsel is, dat er ooit geweest is. Dit zal genoeg zijn, aangaande de zielvernederende uitwerkingen van de ontdekkingen van CHRISTUS, opgesloten in deze uitdrukking: "Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb: Hij heeft mij in een gezicht laten zien al de zonde, waaraan ik ooit schuldig geweest ben".

HOOFDSTUK III

Het derde Hoofdstuk, door mij voorgesteld, is, om aan te tonen, welke die CHRISTUS-verhogende prijzingen zijn, waarin zulke ontdekkingen zich uitlaten, en wat er ook in het bijzonder te kennen gegeven wordt, door de woorden van deze vrouw, als zij zegt: "Komt, ziet een mens, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS?"

Om mij nu te bepalen bij de stof en de wijze van deze prijzing hier in de tekst, zo merkt :

Vooreerst: Op de stof van de prijzing; of in welke opzichten een ziel CHRISTUS prijst bij haar naasten. Dat doet zij inzonderheid in twee opzichten: eerst prijst zij Hem in Zijn naturen, en ten tweede in Zijn Ambten.

1. In Zijn naturen, als de God-mens: Welke mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb.

Hier is aan te merken Zijn menselijke natuur. Maar o, deze vrouw zag ook Zijn Godheid door het voorhangsel van Zijn menselijke natuur, zeggende: "Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb, en dus heeft Hij mij een onfeilbaar bewijs gegeven, dat Hij de Allerhoogste God is".

Zij was geen Ariaan of Sociniaan; ook zal dat niemand zijn, welke zulk een ontdekking heeft van CHRISTUS, als deze vrouw had; en het is ook zeker, dat de lasterende Arianen van onze tijd, alleen hun volstrekke onkunde openbaar maken, alsook hun gemis van alle ware geleerdheid en geestelijke kennis, welke deze arme vrouw bezat.

O! Een klein straaltje van CHRISTUS' heerlijkheid kan zelfs een arme en ongeleerde vrouw wijzer maken, dan al de geleerde Rabbies, welke nooit van God geleerd zijn, en die nochtans menen, dat zij de verstandigsten zijn van de gehele wereld. Dezulken, waaraan CHRISTUS Zich ontdekt en tegelijk dan zien, dat Hij God is in onze natuur, of God geopenbaard in het vlees, zullen Hem dan ook gaarne anderen aanprijzen.

Wie heeft daaraan ooit getwijfeld, dat de Onderzoeker der harten, welke alle dingen weet, alleen de Waarachtige en de Allerhoogste God is, Welke aan de mensen wetten geven kan, om hun harten en consciënties daaraan te verbinden; en welke dan ook hun toestand aan hen ontdekken kan, en hun alle dingen zeggen, waarin zij die wetten, hetzij in- of uitwendig, door hun daden geschonden en overtreden hebben. Dus wordt de Heere CHRISTUS alhier verklaard zodanig een te wezen; want, zegt ze, Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb. Dit kan evenmin gelochend worden, als dat men zou kunnen twijfelen aan de waarheid, dat Hij, Die op den berg Sinaï de wet aan Israël gegeven heeft, niet de grote, de waarachtige en de eeuwige God was.

"Ja maar," zult gij mogelijk zeggen, "daar is niemand, die daaraan twijfelt"; wel nu dan, de Schrift verklaart ons, dat het deze zelfde JEZUS was, die dat gedaan heeft; ziet Ps. 68 : 19; "Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de ` gevangenis gevankelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen, om uit te delen onder de mensenkinderen; ja ook de wederhorigen om bij U te wonen, o HEERE God!" Van Wie dit alles nu getuigd wordt, toont ons de apostel, en al de gelovigen weten het ook, en zijn gereed te zeggen: "Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb". Hij heeft mij al mijn zonden en overtredingen van Zijn heilige Wet gezegd, welke Hij op Sinaï gegeven heeft. Hij heeft, door een heiligend gezicht van sommige zonden, mijn ogen geopend, om meer en meer zonden te zien, ja om al mijn zonden te zien; ja zelfs om te zien, dat ik anders niet dan een ganse massa van zonden, vijandschap en onreinheid was. Dus zag ik ook, dat Hij de Waarachtige en de Allerhoogste God was, ja de eeuwige Zoon Gods, bekleed met de menselijke natuur. Een mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; een mens, Die mij dátgene gezegd heeft, hetwelk niemand dan God kon doen; een mens, Die Zichzelf bewezen heeft God te zijn, door een argument van kracht op mijn hart en geweten; een argument, afgeleid van Zijn al-doorziend oog, en in mijn hart gedreven door Zijn Almachtige hand.

2. In Zijn Ambten wordt Hij hier ook geprezen en verhoogd, als zij zeide: "Is deze niet de CHRISTUS?" dat is: is deze niet de ware Messias, die in het Oude Testament beloofd en voorzien was?

Dit is haar Eureka, gelijk men desgelijks ook vindt bij Joh. 1 : 46: " Wij hebben Dien gevonden van Welken Mozes in de Wet geschreven heeft, en de Profeten, namelijk Jezus, den Zoon van Jozef, van Nazareth" Alzo (mocht ze zeggen) heb ik Hem gevonden; Hij is bij mij geweest en ik bij Hem; Hij heeft met mij gesproken en ik met Hem; Hij heeft mij niet alleen gezegd wat ik ben, alsook wat ik geweest ben en wat ik gedaan heb, maar ook wat Hij is. Dus heb ik Hem bevonden God te zijn, zowel als mens; en daarom: wie is Hij anders dan de beloofde Emmanuël, God met ons? Is deze niet de CHRISTUS? Dat is de Gezalvde Gods, gezalvd tot de zaligmakende Ambten van Profeet, Priester en Koning. Dit betekent inzonderheid het woord CHRISTUS en heeft daarop een bijzondere betrekking. Hij is gezalvd als een Profeet, om de wil Gods te verklaren en bekend te maken; als een Priester, om verzoening bij God te doen, en als een Koning, om zondaren voor God te onderwerpen, en om hen, welke vijanden Gods zijn, tot Zijn vrienden te maken. Hij is met de Heiligen Geest gezalvd, doch niet met mate, maar boven mate". Om een gepast Profeet te zijn, heeft Hij de Geest der wijsheid en des verstande ontvangen, boven mate; om een gepast Hogepriester te zijn, heeft Hij de

Geest der liefde en van medelijden ontvangen boven mate; en om een gepast Koning te zijn, heeft Hij de Geest van macht en van heerschappij ontvangen; Is deze dan niet de CHRISTUS? dat is: de verzegelde en van God gezondene, Welke van Hem bekleed is met een commissie, om verloren zondaren te zoeken en te zaligen?: "Want dezen heeft God de Vader verzegeld" dat is: geautoriseerd tot dit grote werk, gelijk Hij dat aldus zelf verklaart: Is deze niet de CHRISTUS? namelijk, de Gezalfde, opdat Hij anderen zalven zou, zelf daartoe gezalfd zijnde met vreugdeolie boven Zijn medegenoten.

De gelovigen worden gezegd gezalfd te zijn; maar daar is een groot verschil tussen de zalving van CHRISTUS en die van de gelovigen. Want CHRISTUS is de Fontein, waaruit al de stromen vloeien, en de Zon, waaruit al de stralen van genade schijnen. De genade in een gelovige is gelijk het water in een beek, maar de genade in CHRISTUS is gelijk het water in de oceaan; de genade in een gelovige is gelijk gebroken stralen, maar in CHRISTUS is zij als een helder centrum van alle licht. Hij heeft de Geest aller genade tot dit einde ontvangen, opdat Hij die besteden zou aan anderen. De eerste ADAM had op de ganse schepping als het ware een ledigheid gebracht, maar de tweede ADAM is gekomen, om alle dingen en personen wederom te vervullen; zowel de Joden als de Grieken, opdat wij Zijn volheid zouden ontvangen, genade voor genade. De zalfolie van genade en van blijdschap werd op onze Emmanuël uitgestort, opdat Hij die neerstorten zou op de onvruchtbare bergen. Dus zien wij in welke opzichten Hij al geprezen wordt, of de stof van de prij zing zelf. Laat ons nu :

Ten tweede, eens overwegen de wijze daarvan, of, op welk een manier zij dat doet. Wij kunnen zelfs in de tekst verscheidene eigenschappen lezen van deze prijzende en CHRISTUS verhogende oefening; daartoe leiden ons de zaligmakende ontdekkingen van Hem al heen.

1. Het is een openbaar aanprijzen van CHRISTUS. Want de vrouw ging heen naar de stad en zij zeide: "O volk! Komt, ziet een mens, die mij gezegd heeft, alles wat ik gedaan heb; Is deze niet de CHRISTUS?" Zij had, toen zij een ontuchtige vrouw was, een openbare ergernis gegeven aan de lieden van de stad; maar toen zij een ontdekking van haar zonden en van de Zaligmaker ontvangen had, gaf ze een openbaar en gereed blijk en getuigenis van haar berouw en haar bekering, door hen allen te nodigen, om te komen en Hem te zien, die haar overtuigd had van haar zonde en ellenden, Welke Zijn heerlijkheid en genade nu aan haar geopenbaard had. Zaligmakende ontdekkingen van CHRISTUS zullen de mens leiden, om Hem weer openlijk te verheerlijken, naarmate hij Hem eertijds openlijk onteerd had.

2. Het is een bevindelijke aanprijzing van CHRISTUS. Zij prijst Hem aan uit eigen ondervinding en gevoel: "Komt," (zegt ze) "ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb"; ik heb Zijn aangezicht gezien, Zijn stem gehoord en Zijn kracht gevoeld. Hij heeft mij overtuigd en bekeerd; daarom prijs ik ulieden, uit eigen bevinding en gevoel, Zijn genade aan. Het is gelijk er staat: "Hetgeen wij gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u; opdat gij met ons gemeenschap hebben zou". Het is ook, gelijk men vindt aangetekend van DAVID: "Komt, hoort toe" zegt hij, "o, allen gij, drie God vreest! en ik zal u vertellen, wat Hij aan mijn ziel gedaan heeft". Ja, hij prijst CHRISTUS niet alleen de gelovigen aan, maar ook aan anderen; gelijk wij zien kunnen; nadat de Heere hem bezocht en de vreugde Zijns heils weder gegeven en Zijn vrijmoedige Geest hem ondersteund zou hebben, zeide hij: "Dan zal ik den overtreders Uw wegen leren, en de zondaars zullen zich tot U bekeren". Aldus verklaart PAULUS, uit eigen bevinding, de overvloedige genade Gods, als hij zegt: "Die ik tevoren een Godslasteraar was, een vervolger en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, dewijl ik het in mijn onwetendheid gedaan heb, en in mijn ongelovigheid; doch de genade onzes Heeren is over mij zeer overvloedig geweest".

Dezulken, die zelf van de zaken van CHRISTUS ware bevinding hebben, zullen doorgaans de aller ijverigsten zijn, om de zaken van CHRISTUS ook aan anderen te openbaren, en hen aan te drijven om tot CHRISTUS te komen, daar zij blijken en bevinding ontvangen hebben van Zijn genade. Het is zeker, dat dezulken het best van CHRISTUS kunnen spreken, tot wie Hij zelf gesproken heeft; welke, omdat zij geloven, ook daarom spreken.

3. Het is een liefdadige aanprijzing van CHRISTUS. Deze vrouw was toen zo vol van Christelijke liefde omtrent anderen, en inzonderheid omtrent dezulken, in welke zij het meest belang had, dat zij ze gaarne allen tot CHRISTUS gebracht wilde hebben; zij zeide dan tot de lieden van de stad: "Komt, ziet een mens,

die mij gezegd heeft, alles wat ik gedaan heb". Mogelijk zijn er wel sommigen onder geweest, welke zij eertijds tot zonde had verzocht, doch nu wilde zij, dat ze tot CHRISTUS bekeerd mochten worden; een grote verandering voorwaar! Dezulken, die CHRISTUS gezien hebben, kunnen ook niet anders, dan begeren dat anderen Hem ook mogen zien. Zij wilde wel, dat ze allen Hem kwamen zien. O, zegt zulk een ziel, mocht de gehele wereld Hem eens kunnen zien en zich over Hem verwonderen; gelijk ABRAHAM zijn kinderen en zijn huis beval de Heere te zoeken, en Hem te dienen. Indien iemand, welke een ontdekking van CHRISTUS ontvangen heeft, het in zijn macht had, zo zou hij wel aan duizenden bevelen willen, om Hem te komen zien en te dienen; en wanneer CHRISTUS zich ontdekt, en tot het harte spreekt van enig mens, dat doet dan ook een mens veel goeds van CHRISTUS spreken. Nog eens: een gezicht van CHRISTUS verandert de ziel tot een gelijkvormigheid met Hem in de liefde; daarom wordt een zondaar terstond, op de openbaring van CHRISTUS, vervuld met een wonderlijke liefde, met een liefde van welbehagen omtrent de heiligen en met een liefde van toegenegenheid omtrent de zielen van anderen.

4. Het is een verstandige aanprijzing, welke uit de ontdekking van CHRISTUS voortvloeit. Hier doen zich verscheidene dingen op, waarin de wijsheid en het verstand van deze vrouw in haar prijzing van CHRISTUS openbaar komen; dat blijkt uit de weg, welke zij insloeg, of liever, die zij wilde dat zij zouden inslaan. Zij was niet tevreden, dat de lieden alleen berusten zouden op haar getuigenis van CHRISTUS, maar zij wilde ook dat zijzelf Hem komen zien en smaken. Zij wist wel dat hun liefde zich niet zaligmakend vestigen kon op haar getuigenis, en daarom wilde zij, dat zij tot CHRISTUS zelf komen. Het blijkt ook hieruit, te weten, uit haar poging om hen tot CHRISTUS te brengen, door diezelfde haak, waarmede zij gevangen is geworden. CHRISTUS sprak wel vele goede woorden tot haar; maar het eerste woord, dat haar hart aangreep, en haar gevangen nam, was dit: Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb. Zijn hart-doorzoekend en ontdekkend woord, was het middel van haar bekering geweest; en door hetzelfde middel wilde zij ook, dat zij tot CHRISTUS getrokken zouden worden: Komt (zeide ze) ziet een Mens, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS? Haar verstand blijkt ook uit de trapsgewijze opklimming van deze haar prijzing. Eerst begon ze wat laag: Komt, ziet een Mens; daarna klom ze wat hoger: die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; en eindelijk besloot ze met de allerhoogste aanprijzing van Hem. Is deze niet de CHRISTUS? Dat is: niet alleen God, maar ook God zich vertonende in al zijn heerlijke gewaden van genade, te weten: de Emmanuël, God met ons? Haar verstand blijkt ook uit de wijze van redenering; zij argumenteerde uit hetgeen Hij haar gezegd had van haar verborgene goddeloosheid; te weten: dat Hij haar alles gezegd had, dat is: Hij kon mij zowel gezegd hebben, alles wat ik gesproken, alles wat ik ooit beoogd, en alles wat ik ooit gedacht heb, als dat Hij mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb. Ja, ik heb zulk een diep inzicht van al mijn zonden ontvangen, in dien één spiegel van ontdekking welke Hij mij geschonken heeft, dat ik moet erkennen, dat Hij mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb. Nog eens, zij redeneerde uit de Goddelijkheid, welke met Zijn mensheid verenigd was, ziende dat Hij de ware Messias was, en hieruit besloot zij zeer verstandig: "Is deze niet de CHRISTUS?" Zij had nooit de hogeschoolen bijgewoond, om een sluitrede te leren opmaken; maar, voor een korte tijd in de school van CHRISTUS verkeerd hebbende, had ze daar ook enige hemelse redeneerkunde geleerd; zij zeide: "Kan zulk een mens, als deze is, wel iemand anders dan de CHRISTUS wezen?" Hoe klaarder CHRISTUS aan iemand ontdekt wordt, hoe verstandiger en nauwkeuriger hij Hem ook aan anderen zal aanprijzen; gelijk wij dat zien kunnen in de Apostel PAULUS, nadat CHRISTUS aan hem geopenbaard was. Hoe klaar ontdekte hij CHRISTUS aan anderen, gelijk blijken kan uit de handelingen der Apostelen en uit al zijn brieven.

5. Het is een bewegelijk aanprijzen van CHRISTUS hetwelk uit de ontdekking van Hem voortvloeit, haar hart is vol van Christus en ook van begeerte om Hem te prijzen en aan anderen voor te stellen; en dus ontlastte het zich ook in verscheidene bewegelijke uitdrukkingen. Eerst sprak zij op een vermanende wijze: Komt en ziet, zeide ze; o, laat toch de gelegenheid niet voorbij gaan, wanneer zulk een grote zaak gezien kan worden. Daarna sprak ze op een bevestigende wijze, enige wonderlijke dingen van Hem bevestigende; Hij is een Mens, zeide ze, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; Hij is een Ziener en Openbaarder van de verborgene dingen der mensen. Daarom moet Hij een Profeet, ja méér dan een Profeet zijn, en een bekendmaker van de gehele raad Gods. En eindelijk sprak ze op een ondervragende en beklagende wijze: Is deze niet de CHRISTUS? Hij kan immers niemand anders dan de ware Messias, en de CHRISTUS Gods zijn? Zij vergenoegde zich niet, om Hem slechts in één bijzonderheid te prijzen, maar zij moest voortgaan, om Zijn

heerlijkheid en Zijn roem bij uitbreiding te verkondigen, en zij kon niet denken, dat ze Hem genoeg kon prijzen, zeggende: "Is deze niet de CHRISTUS?" Voor haarzelf stelde zij het buiten twijfel; en tevens was het oogmerk van deze haar vraag, om het ook bij anderen buiten twijfel te stellen; wie kon deze toch anders zijn, dan de CHRISTUS? Hoe kon het anders zijn of Hij moest de CHRISTUS wezen? Die, welke CHRISTUS hebben ontmoet en wier harten door Zijn genade aangeraakt zijn, spreken op een hartelijke wijze van Hem, en prijzen Hem ook alzo anderen aan. O, hoe gaarne zou een zondaar, welke een Zaligmaker ontmoet heeft, Zijn roem aan anderen willen bekend maken! Er is ook nog wat anders, hetwelk deze bewegelijke wijze van CHRISTUS aan te prijzen verder aanwijst; en dat is een zeker appèl of verder beroep, hetwelk in de vraag opgesloten is: Is deze niet de CHRISTUS? Ik beroep mij op uzelf, mocht zij zeggen, of het niet waar is, dat Hij de CHRISTUS, de Gezalfde Gods is. Ik kan niet anders denken, of gij moet zulks van Hem oordelen, en dezelfde hoogachting voor Hem hebben, die ik heb. Het is zeker, dat een verlichte ziel gereed is om te denken, dat de gehele wereld met haar van één gevoelen moest wezen, omdat het licht bij haar zo klaarblijkelijk en klaar is. Daarom verwonderen zich ook degenen, die een ontdekking van CHRISTUS ontvangen hebben, dat iemand anders van CHRISTUS zou kunnen denken, dan zij doen. O! zeggen ze, hoe wonderlijk is het, dat de gehele wereld zich niet verwondert over Zijn heerlijkheid! Wat heeft hen toch alzo verblind? Wie heeft hen zo betoverd, dat zij met mij, ten opzichte van CHRISTUS, niet hetzelfde gevoelen, en dat zij zich met mij niet over Hem verwonderen? Immers is er niets, dat zich met meer kracht en klaarblijkelijkheid vertoont, dan deze heerlijkheid en uitnemendheid van een God-mens? Wie kan toch zo zinneloos zijn, dat hij anders denken zou, of deze niet de CHRISTUS is? Het bewijs daarvan is voor mij zó klaar, zegt de ziel, en het licht en de kracht zijn zó groot, waardoor CHRISTUS Zichzelf aan mij ontdekt heeft, dat het waarlijk onwederstandelijk is; en wie kan die klaarblijkelijkheid wederstaan? O! hoe bewegelijk is deze haar aanprijzing!

6. Het is een praktikale aanprijzing-, die ontstaat uit de zaligmakende ontdekking van CHRISTUS. Zodanig was ook deze van de vrouw van Samarku; zij zeide niet: "Gaaf, ziet Hem", maar "komt en ziet". Die anderen waarlijk tot CHRISTUS nodigen, die zullen zich niet vergenoegen, om hen maar tot CHRISTUS te zenden, maar zij willen ook gaarne zelf hoe langer hoe meer van CHRISTUS genieten; zij zeggen niet: "Gaaf, ziet Hem", maar: "Komt, ziet Hem". Dat zou niet veel hoogachting voor CHRISTUS in deze vrouw te kennen gegeven hebben, zo zij gezegd had: "Ik heb hem nu reeds gezien, gaaf gijlieden nu óók henen, en ziet Hem óók"; want dan zouden zij gedacht hebben, dat zij al genoeg van Hem gezien had. Maar "komt, ziet Hem" zeide ze; dat is: "komt gaaf met mij mee, ik zal u zelf als overste voorgaan en leiden; ik heb Hem tot vergenoeging mijner ziel gezien, en ik verlang zeer een nieuw gezicht van Hem te mogen ontvangen; ook wenste ik wel, dat al het volk van Samaria met mij gaan wilde. Ik ben een goddeloze vrouw geweest, welke voorheen sommigen uwer tot de zonde verleid heb; o, mocht ik nu eens een gelukkig instrument zijn, om u te leiden tot een Zaligmaker. Ik heb u geleid tot aan de poorten van de hel. O! laat ik u nu leiden tot aan de poorten van de hemel. Indien ik iemand uwer mocht verzocht hebben tot goddeloosheid, laat ik nu weder eens het middel zijn, om u te bekeren tot de gerechtigheid, ja tot de Heere mijne gerechtigheid, van Wie ik een zaligmakend gezicht ontvangen heb. Laat ik dan eens een goed voorbeeld geven voor al die kwade voorbeelden, welke ik aan u gegeven heb". Dit was waarlijk een grote verandering, alsook een praktikale aanprijzing van de Heere CHRISTUS. Gewis, dezulken prijzen CHRISTUS het aller krachtigst aan, die dat niet alleen met hun belijdenis, maar ook met hun praktijk doen, niet blotelijk door hun aanrading, maar ook door hun exempel of voorbeeld; en die niet alleen kunnen zeggen: "Gaaf en ziet," enz. maar "komt en ziet een Mens, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb". Het is door een: komt en laat ons, dat anderen ook opgewekt worden, om henen te gaan; ziet tot dit einde: "En de inwoners van de ene stad zullen gaan tot de inwoners van de andere, zeggende: Laat ons vlijtig henen gaan, om te smeken het aangezicht des Heeren, en om den Heere der heirscharen te zoeken; Ik zal ook henengaan", en: "Wij zullen met ulieden gaan, want wij hebben gehoord, dat God met u is". Dus was het niet alleen het aanprijzen van de kerk, maar ook haar zoeken van den CHRISTUS, Wie zij zó prees, dat het de dochters van Jeruzalem opwekte om te zeggen: "Waar is uw Liefste henengegaan, o gij schoonste onder de vrouwen? Waarhenen heeft uw Liefste het aangezicht gewend, opdat wij Hem met u zoeken?". Wij zien ook hoe krachtadig de praktikale aanprijzing van CHRISTUS voor deze vrouw aan de Samaritanen geweest is, want zij is het gezegende werktuig geweest, om velen van hen te trekken tot de Heere JEZUS.

HOOFDSTUK IV

Het vierde Hoofdstuk, door mij voorgesteld, is, om de redenen aan te tonen, vanwaar het komt, dat de zaligmakende ontdekking van CHRISTUS de mens zichzelf op het allerlaagst doet vernederen, en CHRISTUS op het allerhoogst doet prijzen en verheffen; of welke invloed een zaligmakende ontdekking van CHRISTUS op dit zelfvernederend en CHRISTUS verhogend werk heeft.

Ik zal de redenen van deze tweeledige uitwerking tezamen overwegen, omdat ze noodzakelijk samen gaan, en door dezelfde middelen worden opgewekt. Zij zijn gelijk de schalen van een balans, zodat hetgeen de éne schaal doet neerdalen, dat de andere doet naar boven rijzen. Zo doet ook de ontdekking van CHRISTUS, die legt het eigen ik in het stof en het eigen ik op het laagst vernedert, en CHRISTUS op de troon doet zitten; want: "wanneer de hoogheid der mannen wordt vernederd, dan wordt de Heere alleen verheven".

De eerste reden waarom de zaligmakende ontdekking van CHRISTUS het eigen ik op het laagst vernedert, en CHRISTUS op het hoogst verheft, komt voort van het bijzondere licht waarin CHRISTUS gezien wordt. Die, welke met het éne oog de heerlijkheid van CHRISTUS aanschouwen, zien tevens ook met het andere oog hun eigen onwaardigheid. Hetzelfde licht, hetwelk de heiligheid van God ontdekt, ontdekt ook de zondigheid en de geringheid van den mens; hetzelfde licht, dat de volheid van CHRISTUS openbaart, dat ontdekt ook tevens de ledigheid van het schepsel; en hetzelfde licht hetwelk Zijn oneindige verdiensten openbaart, dat ontdekt ook de oneindige schuld en de verdienste van de zonde.

Wanneer de gerechtigheid van CHRISTUS wordt gezien, dan wordt in datzelfde licht, tegelijk ook de ongerechtigheid van den zondaar gezien. Is het dan wel wonder, dat, wanneer een arme ziel verbaasd staat over het gezicht van de heerlijkheid Gods, in het aangezicht van JEZUS CHRISTUS, zij dan ook verbaasd is over het gezicht en de bevatting van haar eigen snoodheid en onvernunftigheid? En dat zij de aller geringste gedachten van haarzelf heeft, wanneer zij de hoogste gedachten van CHRISTUS heeft? Hoe meer een mens met CHRISTUS verkeert, hoe meer hij verkering met zichzelf heeft; en het licht hetwelk CHRISTUS ontdekt, dat ontdekt ook de ziel aan haarzelf. Daarom kan het niet anders zijn, of de ontdekking van CHRISTUS moet noodzakelijk op dezelfde tijd het eigen ik vernederen en CHRISTUS verhogen en verheffen.

Ten tweede; Wanneer CHRISTUS wordt ontdekt, dan wordt de liefde Gods ook ontdekt aan de ziel; en dat vervult haar dan met een nederige verwondering. "O," zegt ze, "wat is dit, dat de liefde Gods geopenbaard wordt aan zulk een, die zo vol van zonde en goddeloosheid is !" Dit vernedert de ziel in haar eigen ogen, omdat zij Zijn liefde zich zoo onwaardig kent; dit werkt in haar de rechte vernedering.

Nochtans, hoe onwaardig zij ook wezen moge, zo wordt de liefde Gods echter aan haar ontdekt; dat verlevendigt de liefde in de ziel, en deze liefde verwekt dan in haar een lofzang. "O," zegt ze dan, "hoe zal ik mijn liefde aan Hem kunnen ontdekken, die Zijn liefde aan mij, onwaardige, zo genadig heeft ontdekt?"

Dus dringt de liefde van CHRISTUS zowel tot vernedering van het eigen ik, als tot verhoging van de Heere CHRISTUS.

Ten derde; Het komt van de bijzondere werking des Geestes; daar is een bijzonderheid in het werk des Geestes op de ziel, waaraan CHRISTUS zaligmakend wordt ontdekt.

"Heere" zeide JUDAS, niet de Iskariot, "wat is het, dat Gij Uzelf aan ons zult openbaren, en niet aan de wereld? God openbaart Zijn liefde wel aan de wereld in uitwendige opzichten, doch aan Zijn volk in Zijn geheimkamer. Het is het werk en het Ambt des Geestes, om de liefde Gods uit te storten in het hart van Zijn volk, en aan een iegelijk van hen in het bijzonder.

Hij neemt hen, als het ware, alleen, en Hij geeft hun enge verborgen omgang met CHRISTUS, gelijk aan deze vrouw hier gebeurde, alwaar CHRISTUS de enigste Predikant, en zij de enigste toehoorder was. O, het inzicht van deze onderscheidende liefde en genade verwekt in de ziel, op één en dezelfde tijd, DAVID'S toon, zeggende: "Wie ben ik, en wat is mijns vaders huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?" alsook MARIA'S toon: "Mijn ziel maakt groot den Heere".

Ten vierde; De invloed, welken de ontdekking van CHRISTUS, op dit zelfvernederend en CHRISTUS verhogend werk heeft, vloeit uit het geestelijke einde en hét oogmerk daarvan. Dit is Gods grote einde in het openbaren van CHRISTUS: "Die ons van Gode geworden is tot wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en verlossing". Tot wat einde? Opdat geen vlees zou roemen voor Hem; maar opdat hij die roemt, in de Heere roeme; dat is: opdat het eigen ik veroordeeld en vernederd, en CHRISTUS geroemd en verhoogd worde. Dit is ook het grote einde van het werk des Geestes; wanneer Hij komt om van CHRISTUS te getuigen: wat is dan Zijn oogmerk? "Hij zal de wereld overtuigen van zonde, (zegt CHRISTUS) en Hij zal Mij verheerlijken". Dat is, Hij zal enerzijds de zondaar vernederen, en anderzijds den Zaligmaker verhogen, en dus de mens tot veroordeling van zichzelf en tot verhoging van CHRISTUS leiden.

Ten vijfde; Het ontstaat ook uit de bijzondere krachtadigheid, welke in de zaligmakende ontdekkingen van CHRISTUS gevonden wordt, om alle heilzame uitwerkingen voort te brengen; want: "Zijn heerlijkheid aanschouwende, worden wij naar hetzelfde beeld veranderd".

Wij worden daardoor veranderd gelijk in andere opzichten, zo ook inzonderheid hierin, dat het eigen ik verlaagd, en CHRISTUS verhoogd wordt. Wij worden veranderd van hoogmoed, tot nederigheid; van eigenliefde tot walging van onszelf; van zelfvleing tot zelfverfoeiing en van zelfzucht en zelfverheffing tot een CHRISTUS verhogende gestalte en werkzaamheid. Alle genaden des Geestes vloeien voort uit een zaligmakende ontdekking van CHRISTUS en zij komen, langs diezelfde weg, tot een levende oefening, ziet: "Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid, als des eniggeborene van den Vader, vol van genade en waarheid; en uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen ook genade voor genade".

Wij kunnen Zijn volheid niet beschouwen, zonder daaraan deel te hebben; ja, Zijn volheid te zien is daaraan deel te hebben; dit ligt in de kracht van het woord voor genade; zo lezen wij ook 1 Joh. 3 : 2: "Wij zullen Hem gelijk wezen, want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is" Zo ook hier, wanneer wij Zijn heerlijkheid aanschouwen, en de volheid Zijner genade en waarheid, dan ontvangen wij dat uit Zijn volheid.

Hoe meer nu iemand van CHRISTUS' volheid en Geest bezit, hoe meer hij CHRISTUS' einden ook onder het oog zal hebben; welke zijn; het verlagen van het schepsel, en de verheerlijking van God, opdat Hij alles en in allen worde.

Ten zesde; Dit werk ontstaat ook uit den Goddelijken luister van deze ontdekking; want wanneer CHRISTUS Zijn aangezicht ontdekt, dan wordt de heerlijkheid Gods daarin ook ontdekt. Wanneer CHRISTUS gezien wordt, dan wordt tevens de heerlijkheid van Gods volmaaktheden, en de luister van Zijn eigenschappen gezien. Alles wat in God is, strekt om een zondig mens te verbazen, wanneer hij dat maar ziet; dat doet hem niets worden in zijn eigen ogen, en CHRISTUS, van Wie al die heerlijkheid afstraalt, alles en in allen voor hem worden; zodat hij niet anders kan, dan CHRISTUS boven alles verheffen, Hem erkennende in alles de eerste te zijn. Dus ziet gij dan de redenen, waarom de openbaring van CHRISTUS, de mens zichzelf doet veroordelen, en op het laagst vernederen, en CHRISTUS op het hoogst roemen en verhogen.

Zulks doet ook de vrouw van Samaria in onze tekst, zeggende: "Komt, ziet een Mens, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS?"

HOOFDSTUK V

Het vijfde Hoofdstuk, door mij voorgesteld, is, om van alles een toepassing te maken. Is het zo, dat de zaligmakende ontdekking van CHRISTUS deze uitwerking heeft, om op dezelfde tijd iemand zichzelf te doen veroordelen en vernederen, en CHRISTUS te prijzen en te verhogen zeggende: "Komt, ziet een Mens, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS?"

Zo kunnen wij uit deze tekst, tot onze onderrichting, deze volgende lessen leren.

EERSTE GEBRUIK VAN ONDERRICHTING

1. Ziet hieruit, vanwaar het komt, dat de trotsheid, de eigen inbeelding, de eigengerechtigheid, en de zelfrechtvaardiging in de wereld en in de kerk zoveel de overhand hebben; alsook, wat de mens, niettegenstaande alles wat hij gedaan heeft, nog opgeblazen maakt, in plaats van zich te veroordelen en te

vernederen; dat is: hij heeft nog nooit enige zaligmakende ontdekkingen van CHRISTUS ontvangen, en CHRISTUS heeft nooit zijn hart aangeraakt, en hem gezegd alles wat hij gedaan heeft, en hij is nog een vreemdeling van de kracht van Gods Woord.

Het is wonderlijk, hoe zelfs goddeloze mensen zichzelf, alsook hun goddeloosheid doorgaans rechtvaardigen zullen, gelijk die, waarvan wij lezen: "De Joden dan antwoordden en zeiden tot Hem: Zeggen wij niet wel, dat Gij een Samaritaan zijt, en den duivel hebt?" Dit van CHRISTUS te zeggen, was de grootste lastering, die bedacht kon worden; en nochtans rechtvaardigden zij dit hun doen, wanneer zij zeiden: "Zeggen wij niet wel" enz. Onbegenadigde en Christenloze mensen zullen hun kwade woorden en werken doorgaans zelf rechtvaardigen.

Wat zegt gij, Sabbatschender? Wel, zult gij zeggen, wat ik gedaan heb was een werk van noodzakelijkheid; was dat niet wel gedaan? Wat zegt gij, dronkaard? Het was maar één flesje met mijn vrienden; was dat niet wel gedaan? Wat zegt gij, hoereerder? Het was maar een drift der jeugd; en wat is daaraan gelegen? Wat zegt gij, vloeker en zweerder? Het was maar een woord in drift gesproken, en ik had vloeken noch zweren in de zin. Wat zegt gij, lasteraar en kijver? Ik denk, zegt gij, dat hij, alles wat ik gezegd heb, wel verdiend heeft. Ik meen, dat ik het hem eens terdege gezegd heb, en hem eens helder uitgeluid; was dat niet wel gedaan en wel gezegd?

Wij zullen gewis nauwelijks een zondaar kunnen vinden, indien wij de uitvluchten en verschoningen, alsook het oordeel van elkeen over zichzelf wilden aannemen, of zij zullen alles wat zij gedaan hebben, doorgaans zoeken te rechtvaardigen, en het een zaak van weinig aangelegenheid doen zijn. Een volstreckte hoer, gelijk deze vrouw eertijds was, kan lichte gedachten hebben van haar ontucht en haar snood gedrag; een allergrootst zondaar kan gemakkelijk onder den last der zonde heengaan, zonder enige zelfveroordeling of vernedering, totdat CHRISTUS hem ontmoet, en hem in een gezicht laat zien alles wat hij ooit gedaan heeft.

2. Ziet hieruit ook, hoe de grootste zondaar wel een hope van genade kan ontvangen, door onze barmhartige Heere JEZUS. Doch laat geen goddeloze zondaren hieruit gelegenheid nemen, om in de zonde voort te gaan, of zich vermeten, dat God hun ontucht en hun verborgene of openbare goddeloosheid niet zal gadeslaan.

Want de tijd nadert al vast, wanneer CHRISTUS, hetzij in een weg van genade of van oordeel, u alles zeggen zal wat gij ooit gedaan hebt: "Deze dingen doet gij en Ik zwijg; gij meent, dat Ik ten enenmale ben, als gij; Ik zal ze straffen, en Ik zal het" ordentelijk voor uw ogen stellen; verstaat dit toch, gij Godvergetenden, opdat Ik niet verscheure, en niemand redde".

Indien dit opmerkelijke voorbeeld van genade, aan zulk een snode vrouw, door u misbruikt wordt tot zorgeloosheid, en indien het u een deur opent tot vermetelheid, zodat gij genade zou verwachten in een aanhoudenden koers van goddeloosheid, dan zijt gij onder een schrikkelijke verleiding; want: "voorzeker, God zal den kop Zijner vijanden verslaan; den narrigen schedel desgenen, die in zijne schulden wandelt". Doch, indien gij wilt inkomen door de deur der hope, welke u geopend is door zulke voorbeelden als deze zijn, o, zoek dan dat Hij genadiglijk uw zonde aan u ontdekke, zodat Hij u tegelijk doe weten, dat Hij de CHRISTUS, de Gezalfde Gods is, om u van uw zonden zalig te maken.

3. Ziet hieruit ook, dat het gepredikte Woord dán eerst zaligmakend goed doet, wanneer het op het hart toegepast wordt, en wanneer CHRISTUS daarin wordt ontdekt. Want, ziet eens, hoe het Woord van CHRISTUS thuisgebracht werd op het hart van deze vrouw: Hij heeft mij gezegd, MIJ, zegt ze, alles wat ik gedaan heb. Het Woord was voor haar een oordeler der gedachten en der overleggingen haars harten.

Dit doorzoekend Woord was ook tevens die sterke haak, welke haar gevangen nam; en zij zag er CHRISTUS in, waarom zij ook uitriep: "Is deze niet de CHRISTUS?"

Dan is het Woord eerst krachtadig en oververmogen, wanneer CHRISTUS daarin gezien wordt. CHRISTUS is zelf de beste Predikant, Welke alleen met macht kan prediken; die door Zijn Woord de ogen kan openen, en door een geheiligd gezicht van éne zonde, aan de mens alles kan ontdekken, wat hij gedaan heeft, en onder diezelfde ontdekking ook tonen kan, dat Hij de CHRISTUS is.

4. Ziet hieruit ook, dat de zaligmakende verlichting het beste tegengift is tegen de Arianerij. Deze verlichte vrouw beleed haar geloof in de Godheid van CHRISTUS, en vervolgens ook in Hem, als de CHRISTUS. Zij zag,

dat Hij de waarachtige God was, die haar gezegd had alles wat zij gedaan had, daarom verklaart zij Hem de ware Messias te zijn, zeggende: "Is deze niet de CHRISTUS?"

Indien CHRISTUS niet de waarachtige God was, dan kon Hij ook de ware Messias niet zijn. Daarom, die Zijn hoogste Godheid loochenen, die loochenen tevens, dat Hij de CHRISTUS is. Dus zijn de lasterende Arianen schuldig aan het verloochenen van de Heere, die hen gekocht heeft; en die Hem dus verloochenen, zijn nooit van Hem verlicht geweest.

Een zaligmakende ontdekking van CHRISTUS zal een arm en ongeleerd mens een bevindelijk argument opleveren, hetwelk meer gevoelig, sterk en krachtadig is, om de hoogste Godheid van CHRISTUS te bewijzen, dan al de geleerde en redekundige drangredenen van de wereld, waarmede een mens geballast kan zijn.

Met dit alles kan hij nochtans een Atheïst zijn; en waarlijk, een Arian is anders niet dan een volkomen Atheïst, wat hij ook anders zou mogen belijden. Want, die de Zoon loochent, die loochent ook de Vader; daar hij, die de noodzakelijke bestaanbaarheid van de Zoon loochent, ook loochent het noodzakelijke Vaderschap des Vaders, Welke nochtans even noodzakelijk Vader is, als Hij God is. En nu beiden de Vader en de Zoon te loochenen, dat is dan ook de noodzakelijke uitgang des Heiligen Geestes te loochenen, Welke van die beiden uitgaat; zodat, wanneer de hoogste Godheid van CHRISTUS wordt geloochend, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest ook geloochend worden. O, wat heeft deze Atheïstische eeuw een straal van verlichtende genade nodig, gelijk deze vrouw ontvangen heeft.

5. Ziet hieruit ook, dat er een verzekering is in de natuur van het zaligmakend geloof met toepassing; en dat zowel voorwerpelijk als onderwerpelijk. Een voorwerpelijke verzekering, waardoor een mens verzekerd wordt, dat deze de CHRISTUS is, en een onderwerpelijke, waardoor hij verzekerd wordt, dat, gelijk Hij de CHRISTUS, de Gezalfde is, Hij ook alzo voor hem gezalfd is.

Gezalfd, gelijk de vrouw alzo sprak, voor hem als een Profeet, of, gelijk deze vrouw zeide, om mij te zeggen alles wat ik gedaan heb. Wanneer Hij mij al mijn zonden geopenbaard heeft, zo heeft Hij mij op diezelfde tijd ook gezegd, dat Hij de gezalfde CHRISTUS is, om mij zalig te maken; daarom roemde zij ook in Hem, als in den CHRISTUS.

Wanneer de Heere CHRISTUS Zichzelf aan iemand openbaart, dan brengt het geloof in Hem een heilige roem in de Heere teweeg, ja zelfs onder een gezicht van de grootste zondigheid. Gewis, zulk een gezicht als deze vrouw ontving van haar schuld en zonden, zou veeleer een beven, dan een roemen veroorzaakt hebben, zo het gelovig gezicht van CHRISTUS, die aan haar ontdekt was, niet een toebetrouwende verzekering met zich gebracht had, dat Hij een CHRISTUS en een Zaligmaker ook voor háár was.

Daarop werd zij, dat ziende, eerst recht vernederd; dit leidt mij tot een ander besluit.

6. Ziet hieruit ook, dat de ware en evangelische vernedering en bekering het geloof niet voorgaat, maar een vrucht daarvan is; alsook van de openbaring van CHRISTUS aan de ziel; want toen, en eer niet riep zij uit: "Hij heeft mij gezegd, alles wat ik gedaan heb"; toen zag zij haar zonde bij het helderste licht.

Bij het licht der sterren kunnen wij wel sommige dingen zien; en bij het licht der maan nóg meer; maar bij het licht der zon het meest. Door het licht der natuur kan een mens wel eens sommige zonden te zien krijgen, en door het licht der wet, nog merklijk meer: want door de wet is de kennis der zonde; doch door het licht van de Zon der gerechtigheid worden ze het meest ontdekt en gekend; met dit onderscheid, dat het maanlicht der wet, alleen maar de kwaal aanwijst en anders niet; het laat de zondaar aan zijn ziekte sterven en verloren gaan. Doch het zonlicht des Evangelies ontdekt integendeel de remedie en de genezing, want: "de Zon der gerechtigheid gaat op met genezing ander hare vleugelen".

Wanneer nu gezien wordt, dat niets minder, dan het bloed en de gerechtigheid van God het genezende middel kan zijn, dan blijkt het, dat de kwaal en de ziekte oneindig groot geweest moeten zijn. Nochtans is dat gezicht oneindig zoet en aangenaam, omdat het een gezicht is van de wonderbare genezing, welke onder de vleugelen en de stralen van de Zon der gerechtigheid gevonden wordt.

Dit brengt eerst een diepe, doch aangename vernedering teweeg.

7. Hieruit kunnen wij ook zien, hoe raar en zeldzaam deze zaligmakende ontdekkingen van CHRISTUS zijn, in de dagen waarin wij leven. Want hoe weinigen zijn ze toch, welke in dit werk van zelfveroordeling en vernedering leven, onder een gevoel van alles wat ze gedaan hebben, of in het prijzen van CHRISTUS, en in

het nodigen van anderen, om Hem ook te komen zien! O, hoe weinigen zijn ze, die ootmoedig wandelen, en die CHRISTUS hartelijk roemen en prijzen! Hoe weinigen zijn ze, die hun zonde hartelijk erkennen en die uitbreken in een roemende verhoging van CHRISTUS!

Toen deze vrouw een ontdekking van CHRISTUS ontving, toen erkende zij al haar hoerereien en zonden, die zij ooit gedaan had, en zij barst uit in het prijzen van de Heere CHRISTUS. Doch, vanwaar komt het, dat het land waarin wij wonen, of het volk van Schotland zich niet schuldig ziet, en niet hartelijk erkent alles wat het gedaan heeft? En dat het al zijn hoerereien en trouweloze verbondbrekingen met zijne God, wie het zo plechtig de hand gegeven heeft, niet wil erkennen? Vanwaar die weinige ijver, om CHRISTUS te prijzen en te verhogen in Zijn opperste Godheid, in een tijd, waarin de lasterende Arianen hun monden tegen Hem beginnen te openen? Vanwaar komt die weinige ijver, om ons verbroken verbond, ons plechtig en nationaal verdrag wederom te doen herleven, in een tijd, waarin de verbintenis daartoe geloochend wordt? Waarom worden wij niet gevonden, óf in het vernederen en veroordelen van onszelf, onze nationale zonden erkennende, óf in het verhogen en prijzen van de Heere CHRISTUS, Hem verhogende in Zijn geschonden eer, waarheid en voorrechten; daar wij veeleer al de oneer Hem aangedaan door de vingers zien, en met oogluiking laten voorbijgaan? Wat is de reden van dat alles?

Dat is omdat de zaligmakende ontdekkingen van CHRISTUS, welke andere uitwerkingen moesten teweegbrengen, in onze dagen zo vreemd en zeldzaam zijn. Wanneer de Heere Sion bouwen wil, dan verschijnt Hij in Zijn heerlijkheid, gelijk in de dagen der Reformatie. Doch nu heeft Hij Zich voor dit tegenwoordige Godtergende, CHRISTUS verachtende, en het Evangelie verachtende geslacht rechtvaardig verborgen.

O, dat Hij nog eens verscheen, en Zijn heerlijkheid ontdekte in het heiligdom; dan mochten wij verwachten dat er dagen van Reformatie onder ons gevonden zouden worden. Doch gelijk de zaken nu staan, mogen wij wel verwachten, dat die lang gedreigde oordelen ons eens zeer schielijk zullen overkomen, met schrikkelijke wraak en vergelding. Er zou zeer weinig gevaar te wachten zijn uit al die geruchten van oorlogen, indien de Heere, die een krijgsman is, niet tegen ons was. Indien de Heere Zijn twistzaak nog verder tegen ons uitvoert, dan zou het niet te verwonderen zijn, al zagen wij ons land veranderd in een bloedbad en in verwoesting, vóór wij hier wederom een Avondmaalsplechtigheid genieten zullen.

De Heere heeft ons lang verdragen, doch hoe lang Hij dat nog verder doen zal, wie zal dat kunnen zeggen? Veertig jaren vrede te genieten in de kerk is een groot wonder.

8. Hieruit kunnen wij ook zien, dat een ontmoeting van CHRISTUS een wonderbare verandering veroorzaakt in een mens die daarmede bevoorrecht wordt.

Eer deze vrouw CHRISTUS ontmoet had, of liever: vóór Hij haar ontmoette, was zij anders niet dan een volkomen hoer. Doch nu werd zij in het stof vernederd over haar zonde, waaraan zij zich eertijds overgegeven had en zij prees en verhoogde nu die Heere, Die zij zo grotelijks had onteerd. Zij werd getrokken wit de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God, en van het werkzaam zijn in het bederven en in het verontreinigen van haar naasten, tot een hartelijke en vriendelijke aangelegenheid over hun zielswelstand, om hen tot CHRISTUS gebracht te krijgen.

De zaligmakende verlichting en omgang met CHRISTUS, verwekte een medelijden in het hart over de toestand van andere arme en onchristelijke zondaren. "Komt," zeide ze daarom, "ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS?"

TWEEDE GEBRUIK VAN ZELFBEPROEVING EN ONDERZOEK

Het tweede gebruik zal zijn, om u te beproeven, of gij, bij deze gelegenheid of voormaals, CHRISTUS hebt ontmoet, en of Hij Zichzelf ook zaligmakend aan u ontdekt heeft.

Vraagt gij:

"Hoe zal ik weten of ik Hem ontmoet heb, en of Hij Zichzelf zaligmakend aan mij ontdekt heeft?"

Ik antwoord:

Indien Hij aan u ontdekt is, dan heeft deze ontdekking u gebracht tot deze twee dingen: Eerst tot een allerlaagste vernedering van uzelf; en dan ten tweede tot een allerhoogst verheffen van CHRISTUS.

Vooreerst. Wat zelfvernederende en verootmoedigende gestalte is er in u gewrocht? Zijt gij vernederd in het stof, en gering in uw eigen ogen geworden door de ontdekking, die CHRISTUS u van uzelf gegeven heeft Zijt gij wel aan uw eigen zondigheid, lelijkheid en onwaardigheid ontdekt? Is CHRISTUS met u in rede gekomen, en heeft Hij u gezegd alles wat gij gedaan hebt? Heeft Hij u uw goddeloos leven, uw goddeloos hart en natuur ontdekt en aangetoond? Heeft Hij u aan uw ongelooft ontdekt?

Want, als de Geest komt, dan overtuigt Hij de wereld van zonde, omdat zij in Hem niet gelooft. Heeft Hij u uw verborgen zonden gezegd en ontdekt, welke niemand u kon zeggen, dan Hij alleen? Hebt gij geloofd, dat Hij het was, die ze u aangetoond heeft, zonder te zeggen: Wie heeft de Leraar dit of dat van mij gezegd? Heeft Hij u uw gedachten en de overlegging uws harten gezegd, en heeft Hij het Woord een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten voor u doen zijn? Heeft Hij uw geestelijke goddeloosheden aan u bekend gemaakt, als daar zijn: uw atheristerij, uw onkunde, uw vijandschap, uw vleselijkheid, uw trotsheid, uw zelfzucht en uw geveinsdheid? Heeft Hij u de plagen van uw hart doen kennen? Heeft Hij de vijgenbladeren, waarmede gij uzelf hebt zoeken te bedekken, aan u bekend gemaakt, alsook uw valse toevluchten? Heeft Hij u uit al uw toevluchten der leugenen uitgejaagd? Heeft Hij u uw verborgene zowel als uw openbare zonden bekend gemaakt, en dus enige dingen aan u gezegd, waardoor al het andere aan u ontdekt werd, waardoor gij geleid zijt geworden van de stromen der zonde tot de fontein daarvan, welke binnen in u is? Heeft Hij u door een gezicht in de kaart van uw verdorven natuur de gehele beroving ervan laten zien? Heeft Hij uw eigen naam aan u bekend gemaakt, u een hond noemende; en heeft Hij u die naam doen erkennen, dat gij zei: Heere, ik ben een hond, een duivel en een monster; zie ik ben gering?" enz.

Het is een heerlijk en inwendig licht, hetwelk deze inwendige geringheid aan u openbaar maakt. Wat doet u met JOB uzelf verfoeien? Immers anders niet, dan dat "uw oog Hem nu ziet". Wat doet u uzelf met PAULUS aanmerken, "als den minsten der Heiligen" ja, als de voornaamste, de ergste en snoodste van alle zondaren?

Immers dit, dat Hij Zijn Zoon in u geopenbaard heeft. Het is waarlijk niet natuurlijk voor een trots mens, dat hij zo gering van zichzelf denkt; het is de Geest van CHRISTUS die u gezegd heeft, wat gij zijt. Doch om alle misslagen in deze te voorkomen, zo mag men vragen: "Kan iemand die de Geest van God niet bezit, of die nog geen vernieuwd geweten heeft, ook niet wel machtig zijn, om zijn eigen geringheid te kunnen zien en onderscheiden?"

Ik antwoord: Er is een tweeërlei kennis, welke een mens van zichzelf heeft; te weten: een speculatieve, en een praktikale kennis. Betreffende de algemene speculatieve of beschouwende kennis, die kan een goddeloze hebben. De gemene rede kan hem zijn zonde aanwijzen, en hij kan zichzelf kennen, als schuldig zijnde aan vele grove zonden; als daar zijn: dronkenschap, hoererij, zweren en dergelijke. Doch daar is ook een bijzondere en praktikale kennis, welke tweeledig is: óf van de Geest Gods buiten ons, óf van de Geest Gods binnen in ons. De praktikale kennis van de Geest Gods buiten ons, is ook gemeen aan de onwedergeborenen. De Geest Gods, nog niet ontvangen, en nog buiten de mens zijnde, kan hem wel zulke ontdekkingen van zijn zonde, schuld en goddeloosheid geven, dat hij moet uitroepen: "verloren! verloren!" Zulk een kennis had NEBUKADNEZAR van de God van SADRACH, MESACH en ABEDNEGO; en zulk een kennis schijnen KAÏN en JUDAS gehad te hebben. Maar de Geest Gods binnen in ons geeft geestelijk licht en gevoel op het geweten en reguleert ook het oordeel van een mens.

De Geest Gods buiten de mens, ontdekt hem wel de zonde, voornamelijk als de hel en de verdoemenis op hem brengende, hetwelk hem dan doet uitroepen: "verloren! verloren?", maar de Geest Gods binnen in den mens, ontdekt hem de snoodheid en lelijkheid der zonde, en doet hem die beklagen en betreuren; Hij doet hem uitroepen: "onrein! orrein! o, ik ellendig mensch!" enz.; en, "ziet, ik ben gering," enz.

Dit beweegt hem meer, dan de toorn Gods; ja, zelfs dan, wanneer hij ziet dat de toorn Gods is afgekeerd, en dat de storm over zijn hoofd gewaaid en gevallen is op het hoofd van zijn Borg. Ja, juist dan verfoeit hij zichzelf allermeest wegens zijn goddeloosheid; dit komt van de Geest Gods binnen in de mens, en van een Evangelische Geest.

De Geest Gods binnen de mens, of buiten hem, verschilt zoveel als het daglicht van een bliksemvlaag. Een bliksemvlaag van Sinai, of van de vurige wet, verschrikt en ontstelt de mens, en doet hem beven onder een gevoel van zonde; maar het daglicht van een zaligmakende ontdekking van CHRISTUS, doet hem zichzelf wel zien, als de voornaamste der zondaren; doch het vervult hem tevens met een heilige roem in de Heere en Zaligmaker JEZUS CHRISTUS. Een bliksemstraal verwart en ontzet hem, maar het daglicht geeft hem een klaar, onderscheiden en bedaard gezicht van de zaken, zoals zij zijn, met gerustheid en effenheid.

Beproeft u nu, of gij een vernederend gezicht en ontdekking van CHRISTUS hebt ontvangen, of een woord hetwelk u vervuld heeft met zelfverlaging; zodat gij niet al te gering van uzelf denken kunt, omdat Hij u in kracht gezegd heeft, alles wat gij gedaan hebt.

Ten tweede. Beproeft u eens tot welk een CHRISTUS verhogend en -prijzend werk gij bewrocht zijt geworden, of welke gesteldheid er in u gewerkt is, om dat te doen. Indien CHRISTUS en gij elkander hebt ontmoet, gelijk deze vrouw van Samaria, dan heeft die ontmoeting ook in u diezelfde vruchten en gestalte gewrocht, om CHRISTUS te prijzen en te verhogen; dat moogt gij door deze volgende bijzonderheden verder beproeven.

1. Indien Hij u op deze wijze heeft ontmoet, dan hebt gij gezien, dat Hij de ware CHRISTUS, de God-mens, de Gezalfde des Vaders en de Messias is. Heeft Hij tot u in kracht gezegd: "Ik ben het, die met u spreek? Ik ben het die, door dit Evangelie, met u spreekt?" Heeft Hij dit op uw hart thuisgebracht met overtuigend licht en klaarlijkheid, zodat gij tot het geloof van de apostel zijt gebracht, zeggende: "Wij hebben geloofd en bekend, dat Gij zijt de CHRISTUS, de Zoon des levenden Gods?"

Het geloof daarvan is van zulk een groot gewicht, dat CHRISTUS zelf gezegd heeft: "Indien gij niet gelooft, dat Ik het ben, gij zult in uw zonden sterven". Heeft Hij nu, op deze wijze, tot u gesproken, zodat gij in kracht moest zeggen: "Ik moet geloven en bekennen, dat Hij, die tot mij sprak, het Zelf was; het was niet alleen de leraar, die ik hoorde, want het woord kwam met zulk een licht, leven en kracht, dat geen leraar op aarde, of geen engel uit de Hemel het woord zodanig op mijn hart brengen kon, gelijk ik ondervonden heb; want het was het geluid van de stem des Zoons Gods?"

2. Indien gij CHRISTUS, op deze wijze, hebt ontmoet, dan heeft Hij zulk een trapsgewijze nadering en ontdekking van Zichzelf aan u gedaan, dat gij Hem, ook bij trappen, hoe langer hoe meer als een Profeet van God gezonden, om u alle dingen te zeggen, zijt beginnen hoog te achten, gelijk het hier met deze vrouw gesteld was. Ofschoon Hij Zelf en al Zijn woorden, voor u dierbaar zijn, nochtans zijn er enige bijzondere woorden bij geweest, welke dieper indruk hebben gemaakt, dan wel anderen.

Hoewel CHRISTUS tot deze vrouw vele goede woorden had gesproken, tot haar onderrichting, echter bewaard zij inzonderheid die woorden, welk de eerste en diepste indrukken maakten in haar hart, zeggende: "Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb". Hetgeen zij in het eerst van deze dingen gezien heeft, dat heeft ze later, wanneer CHRISTUS Zichzelf klaarder aan haar bekend gemaakt had, nog al klaarder gezien. Indien de zaligmakende ontdekking van CHRISTUS eerst begonnen is, wanneer Hij haar hoererij aan haar ontdekte, en op diezelfde tijd haar verstand verlichtte, om Hem te kennen als een Profeet, zo was zij nochtans onbekwaam om alles, wat door deze ontdekking beoogd werd, te kunnen begrijpen; totdat Hij Zichzelf klaarder aan haar ontdekt had. Toen heeft zij de voorgaande les in al haar delen pas klaarder doorzien en begrepen; daarom zegt ze nu: "Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb". Sommigen kunnen in het eerst zulke duistere ontdekkingen van CHRISTUS hebben, dat, ofschoon deze een hoogachting van CHRISTUS in hen verwekken mochten, zij echter veel te kort schieten in hun kennis van de volle mening en het oogmerk van het woord, hetwelk CHRISTUS tot hen gesproken heeft; totdat zij in het vervolg een klaardere ontdekking van Hem ontvangen. Dan krijgen ze te verstaan, en worden verder onderwezen in de les, welke zij in het eerst zo klaar niet begrepen hadden.

Deze Zijn handelingen met hen, zijn zeer gelijk met hetgeen wij vinden, Joh. 13 :7: "Wat Ik doe weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan".

3. Indien gij op deze wijze CHRISTUS hebt ontmoet, dan is uw gemoed ook losgemaakt van de wereld; en gij hebt, als het ware, vergeten en verlaten, gelijk de vrouw haar watervat verliet en naar de stad heenliep.

O, wanneer CHRISTUS aan de ziel wordt ontdekt, dan heeft zij niet meer achting voor de wereld, dan voor een potscherf; zij acht dan alles maar schade en drek te zijn, om de uitnemendheid der kennis van JEZUS CHRISTUS; ja, de aller dierbaarste dingen van de wereld worden licht geacht, wanneer CHRISTUS aan iemand wordt geopenbaard. De zeilsteen (zeggen de natuurkundigen) trekt het staal niet, als er een diamant bij ligt; alzo zal de wereld, met al haar heerlijkheid en luister, het hart ook niet tot zich trekken in de tegenwoordigheid van CHRISTUS. De reden hiervan is, dat de Zon der gerechtigheid, al de sterren van geschapene genieting verdonkert en uit het gezicht doet verdwijnen.

Eén dronk uit de Fontein der levendige wateren doet al de wereldse vertroosting en maar zijn als gebroken bakken, die geen water kunnen houden.

Zij, wier harten niet gespeend zijn van de wereld, hebben CHRISTUS nooit ontmoet.

4. Indien gij op deze wijze CHRISTUS hebt ontmoet, dan zal uw hart daarop gezet zijn, om Hem ook aan anderen aan te prijzen; en inzonderheid aan uw naburen en vrienden, opdat zij ook tot kennis van Hem geraken mogen.

Alzo openbaarde zich de ontdekking van CHRISTUS in deze vrouw: "Komt" (zeide ze) "ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS?" De openbaring van CHRISTUS vervult de ziel zodanig met de volheid Gods, dat ze lucht moet hebben. Gelijk nu in elke zaligmakende openbaring iets van CHRISTUS, die toch gaarne van Zijn volheid mededeelt, aan de ziel geschonken wordt, zo hebben dezulken, waaraan CHRISTUS uit Zijn volheid genade mededeelt, ook lust, om van hetgeen zij ontvangen hebben, anderen mede te delen.

Niet, alsof een gelovige lust had, om van de godsdienst een vertoning te maken, of om paalen voor de zwijnen te werpen; maar de liefde van CHRISTUS, welke aan haar ontdekt is, vervult haar met zulk een brandende liefde tot CHRISTUS, dat zij langs alle gevoegelijke wegen zich verplicht vinden, om Zijn eer en heerlijkheid openbaar te maken.

Een gelovige ziet zoveel heerlijkheid in CHRISTUS, dat hem dunkt, dat alle mensen zich over Hem moesten verwonderen, Hem erkennen en zeggen: "Is deze niet de CHRISTUS?" Zulk een denkt dat niemand zoveel verplicht is aan de vrije genade, als hij; daarom denkt hij ook, dat het hem inzonderheid past de reuk Zijns Naams te verbreiden en te vermelden, méér dan iemand anders.

De gelovigen weten ook door overweging, wat zij zelf geweest zijn vóór CHRISTUS hen ontmoet heeft; en in welk een nare staat dezulken zijn, die CHRISTUS niet kennen en nog van Hem vervreemd zijn. Daarom trachten zij ook, zowel uit liefde en ontzag voor de eer en de heerlijkheid van CHRISTUS, als uit liefde en ontferming omtrent de verlorengaande ziel van hun naasten CHRISTUS door hun woorden en hun wandel hen aan te prijzen, gelijk deze vrouw van Samaria deed.

Wat hart of gesteldheid hebt gij tot dit werk dan ontvangen om CHRISTUS aan uw naburen, vrienden, kinderen en dienstdoden aan te prijzen? Hebt gij tot dit werk geen hart of genegenheid, dan kunt gij zekerlijk niet bewijzen dat CHRISTUS u ontmoet heeft.

5. Indien gij op deze wijze CHRISTUS hebt ontmoet, dan zult gij ook hartelijk wensen en begeren, niet alleen, om CHRISTUS anderen aan te prijzen en van Hem te spreken, maar ook, om Hem te stellen tot het voorname voorwerp van uw onderhandelingen, opdat zij ook smaken mogen, hetgeen gij gesmaakt, en zien hetgeen gij gezien hebt, zonder dat ze alleen in uw getuigenis berusten.

Zegt daarom met deze vrouw: "Komt, ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS?" Rust niet (mocht zij zeggen) op mijn getuigenis, maar o, komt, ziet Hemzelf.

Helaas, mijn vrienden! Wat is de geestelijke samenspreking in onze ontaarde eeuw verre te zoeken! Ja, wanneer wij in sommige gezelschappen maar eens begonnen, om enig geestelijk gesprek voort te brengen, zo zouden wij ons ten eerste blootstellen aan bespotting en belaching, hetwelk voorzeker een naar blijk is van vervreemding van CHRISTUS en van den godsdienst.

Doch, zijn er ook anderzijds niet sommige belijders, wier spreken van CHRISTUS en van de Goddelijke zaken hen verraden en openbaar maken? Want, of het is maar van de bast van de religie, waarvan zij spreken, als bijvoorbeeld: hoe schoon zulk een predikant gepredikt heeft, en hoe lang hij gepredikt heeft; hoeveel tafelen er zijn bediend, en hoeveel vreemdelingen daar aangezeten hebben, en dergelijke beuzelachtige vragen meer, welke niet beter dan ijdelheid zijn; dus handelt men van de schil en niet van de pit der ordonnantiën; zo zij al eens op enige wezenlijke zaak horen vallen, dan worden zij zulk een spreken zeer spoedig moede. Of zij geven zoveel blijken van eigenbehaaglijkheid en zelfbedoeling, dat het duidelijk is dat zij zichzelf zoeken te prijzen, veel meer dan CHRISTUS. De inhoud van hun spreken is veeleer: "komt, hoort naar mij" dan, "komt en ziet naar CHRISTUS".

Doch mijn vrienden! Een ware ontmoeting van CHRISTUS zal de ziel vervullen met die begeerten, dat ook anderen deel mogen hebben in hetgeen zij geniet; opdat zij ook zien mogen hetgeen zij gezien heeft, met begeerte om de allerkrachtadigste middelen te gebruiken, om hen tot CHRISTUS te trekken.

Gelijk deze vrouw haar hart vrij uitspreekt, zo tracht zij ook, om hen tot CHRISTUS te trekken met diezelfde haak, waarmede zij zelf aan land getrokken werd, zeggende: "Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS? O, komt en ziet Hem dan!"

6. Indien gij op deze wijze CHRISTUS ontmoet, en met Hem gesproken hebt, dan zult gij verlangen, Hem weer te ontmoeten en te mogen zien.

Want dit was de gesteldheid van deze vrouw: "Komt" (zeide ze) "ziet een Mens;" zij sprak, alsof zij weer de eerste wilde zijn om weer te keren en Hem te gaan zien. Indien gij denkt, dat gij genoeg van CHRISTUS hebt ontvangen, dan hebt gij nog niets ontvangen op een zaligmakende wijze; wanneer gij een zaligmakend gezicht van Hem hebt ontvangen, dan zult gij steeds verlangen Hem meer en meer te zien, totdat gij Hem van aangezicht tot aangezicht zien zult in Emmanuëls land.

De gesteldheid dergenen, die een gezicht van CHRISTUS genoten, en Hem door het geloof aangegrepen hebben, wordt in het voorbeeld van den apostel PAULUS opgehelderd. Het is wonderlijk, het is alsof hij nog niets genoten of gegrepen had, in vergelijking met hetgeen, waarnaar hij jaagde, en dat hij gaarne grijpen wilde, zeggende: "Niet alsof ik het reeds gekregen had, of reeds volmaakt ben, maar ik jaag daarnaar of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van CHRISTUS JEZUS ook gegrepen ben. Broeders: (zegt hij verder) ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb; maar één ding doe ik, vergetende hetgeen wat achter is, en mij strekkende tot hetgeen dat vóór is, jaag ik naar het wit, tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in CHRISTUS JEZUS".

Soms gebeurt het wel, dat ongezonde belijders zich inbeelden, dat ze veel verkregen en genoten hebben, daar ze nochtans niets genoten hebben; terwijl zij dan op hun genietingen komen te rusten, zo rusten zij enkel maar op een schaduw. Soms gebeurt het anderzijds ook wel eens, dat een waargelovige oordeelt, dat hij niets ontvangen of genoten heeft, hoewel hij veel genoten heeft; en dus, zijn genietingen voorbij ziende, jaagt hij hoe langer hoe meer naar CHRISTUS zelf, gelijk PAULUS in zijn tekst deed, zeggende: "Ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb, niet dat ik het reeds gekregen heb".

Wat denkt gij, o mens, van uw genietingen? daar de grote apostel PAULUS zijn genietingen niet acht, ofschoon hij een van de meest verlichte en hoogst bevoorrechte mensen in de wereld was. Zulk een ziel is gelukkig, welke de kennis van CHRISTUS ontvangen hebbende, echter zo ver af is van te denken dat ze reeds genoeg van Hem kent, of genoeg van Hem genoten heeft, dat zij integendeel veel liever acht niets verkregen of genoten te hebben; dan zal zij zich des te ijveriger uitstrekken en naar CHRISTUS zelf jagen, zeggende: "O, mocht ik Hem weer eens zien; o, mocht ik Hem nog eens ontmoeten; o, mocht ik nog eens Avondmaal met Hem houden; o, mocht ik nog eens een gezicht van Zijn schoonheid en een straal van Zijn heerlijkheid ontvangen!

Alzo dacht deze gelukkige vrouw ook, dat zij niet genoeg van CHRISTUS gezien of genoten had; en daarom verlangt zij zeer, om Hem weer te zien. Het is een uitnemend bewijs, dat men CHRISTUS ontmoet heeft, wanneer wij verlangend zijn, Hem hier hoe langer hoe meer te mogen genieten en Hem eens ten volle te mogen genieten in het Hogerhuis. Alsook wanneer wij in staat zijn om dat op een praktikale wijze openbaar te maken, door een voorbeeldige aanprijzing van Hem aan anderen. Dan is de stof van onze godsdienstige samensprekingen niet alleen: "Gaaf en ziet een Mens" enz., maar ook, wanneer de inhoud van onzen voorbeeldigen wandel dit te kennen geeft: "Komt, ziet een Mens, die mij gezegd heeft", enz.

DERDE GEBRUIK VAN VERMANING

Vooreerst, aan dezulken, welke een zaligmakende ontdekking van CHRISTUS ontvangen hebben; en dan, ten tweede aan dezulken, die nog vreemdelingen van Hem zijn.

Vooreerst, aan ulieden, welke een zaligmakende ontdekking van CHRISTUS ontvangen hebben, welke in u gewrocht heeft een veroordelen en verootmoedigen van uzelf aan de ene, en aan de andere zijde, een prijzen en waarden van de Heere CHRISTUS.

O, laat ik u vermanen, om zulk een ontmoeting van Hem waardig te wandelen.

Vooreerst, zijt nederig, als dezulken, waaraan CHRISTUS gezegd heeft alles wat gij gedaan hebt.

Ten tweede, zijt heilig, als dezulken, welke een Heilige JEZUS gaarne aanprijzen en verhogen wilden, zeggende: "Komt, ziet een Mens, die zo en zo met mij gesproken heeft; is deze niet de CHRISTUS?"

A. Wandelt toch nederig. Wel, heeft hij u een inzicht gegeven van uzelf, en van uw eigen geringheid en snoodheid? Wandelt dan ook ootmoedig voor uw God, en houdt steeds tot dit einde den spiegel onder het oog, waarin Hij u aan uzelf ontdekt heeft.

Er zijn verscheidene spiegels, waarin de Heiligen zich beschouwen, en waardoor zij geringe gedachten van zichzelf behouden.

1. De spiegel van Gods wet, welke hun de snoodheid van hun natuur en van hun gedachten, begeerten en genegenheden ontdekt; want wanneer de wet komt, dan wordt de zonde levend. De wet is een licht waardoor "alle dingen bestraft en openbaar worden". Houdt u deze spiegel veel onder het oog; ja zelfs gij, die gans bevrijd zijt van de wet, als verbond der werken. Maakt er steeds gebruik van, als een licht; d.w.z. als een licht voor uw verstand, om u te onderwijzen en te overtuigen van uw zonde en goddeloosheid, en als een licht voor uw voeten, om u te besturen, midden in de paden des rechts en der gerechtigheid.

2. De spiegel van een vernieuwd verstand, en een recht gesteld oordeel, waarin de heiligen hun geringheid zien; wanneer zij een onpartijdig oordeel en ogenzalf daarbij ontvangen hebben, dan zien ze zichzelf, gelijk zij zijn. Indien iemand blind is, zo kan hij zichzelf niet zien, al had hij nog zulk een klaren spiegel voor zich; daarom lezen wij: "Ziet dan toe, dat niet het licht, hetwelk in u is, duisternis zij".

Waar geestelijk licht en wijsheid zijn, daar is ook een klare kennis van zichzelf.

3. De spiegel van het geweten, besprengd zijnde met het bloed van CHRISTUS; deze spiegel draagt elk waar gelovige met zich om. Al wat het verstand beschouwt, dat bevestigt het geweten; wanneer dat nu vernieuwd en met God verzoend is, dan is het Gods dienares, om te onderrichten, op te wekken, te dagvaarden en te veroordelen. Het geweten vertoont ons onze ganse onwaardigheid, en veroordeelt ons dan daarover; en wat hebben wij dan slechte en geringe gedachten van onszelf! O, zegt dan de ziel, "ik ben waardig in de hel geworpen te worden; ik ben niet waardig, van de Heere genade te ontvangen".

4. Er is een spiegel van bevinding, waarin een gelovige zichzelf beschouwt, en waarin hij ziet, dat hij zeer gering is; te weten: de droevige bevinding van een trouweloos en afkerig hart, niettegenstaande de grote liefde Gods, aan hem bewezen. De droevige bevinding van een wet in de leden, die strijd voert tegen de wet des gemoeds, en die hem gevangen neemt onder de wet der zonde en des doods, welke hem menigmaal doet uitroepen: "Ik ellendig mens!" enz. Tenslotte de droevige bevinding van vele inwendige lusten, worstelingen, heersende verdorvenheden en dodelijke afwijkingen van de Heere.

O, hoe gering ziet een gelovige zichzelf in deze spiegel!

5. De spiegel van Gods heiligheid en van Zijn oneindige en vlekkeloze heerlijkheid; ziet Openb. 4 : 8-10, alwaar de vier dieren uitriepen: "Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, Die was, Die is en Die komen zal; terwijl de, vierentwintig ouderlingen nedervielen voor Hem, die op den troon zat" enz.

Wat deed JESAJA over zijn onreinheid uitroepen: "Wee mij! enz.? Immers, anders niets dan een gezicht van deze heiligen, oneindig-vlekkeloze en heerlijke God! Het was ook een gezicht van de heerlijke heiligheid van CHRISTUS, dat JOHANNES de Doper deed zeggen: "Wien ik niet waardig ben, nederbukkende den riem Zijner schoenen te ontbinden" nochtans getuigt CHRISTUS van hem, dat er nooit een groter profeet is opgestaan, dan hij.

O! hoe gering is een mens in zijn eigen ogen, wanneer hij zichzelf in deze spiegel be-schouwt.

6. De spiegel van de liefde Gods, van Zijn genade en van Zijn goedertierenheid in CHRISTUS. Ik beroep mij op u allen, die dat ondervonden hebt, of er wel iets in de wereld is, dat groter kracht heeft, om de ziel te verootmoedigen, en haar laag in het stof te doen neerliggen, dan de nauwkeurige overweging van de oneindige liefde Gods. Daarom zeide PAULUS: "Die tevoren een Godslasteraar was, een vervolger en een verdrukker" enz. "maar mij is barmhartigheid geschied". Mij, zulk een monster van zonde en van goddeloosheid; mij, zulk een hond, zulk een duivel; mij is barmhartigheid geschied!

O, wanneer een kind van God de genade Gods in een spiegel van zaligmakend licht beschouwt, hoe laag zinkt hij dan neer in zijn eigen achtung en gevoelen! Al de stormen en geweldige winden kunnen een ijsberg in het minste niet doen smelten, maar wanneer de zon daarop schijnt, dan smelt en dooit hij terstond; also is er ook niets in de wereld, hetwelk het harde hart zózeer doet smelten, als de hoop en het gevoel van de Goddelijke liefde. Wanneer een kind Gods de genade van God beschouwt in de spiegel van een aanprijzing; wanneer CHRISTUS tot de ziel eens zegt: "Geheel zijt gij schoon, mijn vriendin! en daar is geen gebrek aan u" O! dán is de taal van zulk een ziel: "Zegt de Heere dit van mij, die de vuilste en geringste van alle zondaren ben?" O, hoe diep zinkt het eigen ik dan neer voor de liefde en de genade Gods!

7. De spiegel van de Geest Gods, die door Gods Woord in het verstand en het geweten schijnt, en die aan de ziel licht geeft, om ook in de andere spiegels te zien. Want Hij is de Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van CHRISTUS; Hij geeft aan de ziel de kennis van Gods wet, van Zijn heiligheid en van Zijn liefde en genade in CHRISTUS. Het klaarste oog en de helderste spiegel zullen ons zonder licht niets ontdekken; het is de Geest des lichts welke alles thuisbrengt op de ziel, en die haar alles op zichzelf doet toepassen. Dus wordt zij dan in haar eigen ogen nog al geringer. Ik zal er alleen nog bijvoegen:

8. Den spiegel van Gods eigen voorbeeld. De vernedering Gods, de verbazende neerbuiging van God-Vader, Zoon en Heiligen Geest, zich vernederende ten goede van ons. Ziet hoe God de Vader Zich vernedert: "Wie is gelijk de Heere onze God? Die zeer hoog woont, Die zeer laag ziet, in den hemel en op aarde" of, gelijk de Engelsen het overzetten: "Die zich vernedert, om te zien op de dingen, die in de hemel en die op aarde zijn".

Is dat geen blijk van oneindige neerbuiging, dat Hij in Zijn Voorzienigheid onze noden en behoeften wil vervullen; en dat Hij zich inzonderheid aan zondaren zoveel gelegen wil laten liggen, dat Hij de Zoon Zijner liefde uit Zijn schoot wil zenden, om hen te verlossen?

Ziet ook, hoe God de Zoon Zich vernederde, wanneer Hij uit Zijns Vaders schoot, uit de elpenbenen Paleizen uitgaat, waarin Hij van alle eeuwigheid is verblijd geweest; ja, die, hoewel hij in de gestaltenisse Gods zijnde, het geen roof behoefde te achten Gode evengelijk te zijn, nochtans Zichzelf heeft willen vernietigen, en gehoorzaam worden tot de dood, ja tot de dood des kruises.

De spiegel van CHRISTUS' lijden en vernedering, waarin Hij tot in de hel is nedergedaald, om de vlammen van Gods oneindigen toorn uit te blussen, is waarlijk een spiegel, waarin wij zien kunnen welk een oneindig kwaad de zonde is, en hoe onuitsprekelijk gering wij moeten zijn.

Ziet ook eindelijk, hoe de Heilige Geest Zichzelf heeft vernederd. Welk een oneindige neerbuiging is het, dat God de Heilige Geest op Zich neemt, om zulke domme en onkundige schepselen, als wij zijn, te willen leren; zulke melaatsen te reinigen; zulke onreine en besmettelijke zielen te wassen en in onze harten, die zo vol zijn van de stank der hel, te willen wonen. Heeft God de Vader, Zoon en Heilige Geest ons zulk een voorbeeld van nederigheid gegeven, en zal dat ons dan ook niet bewegen, om van onze hoogheid af te komen? o, trotsch en hoogmoedig zondaar!

Zal God Zichzelf voor u vernederen, en zult gij u niet vernederen voor Hem? Kan ook een mens in de spiegel van Gods vernederingen inzien, en evenwel nog trots en hoogmoedig zijn?

O! houdt steeds deze spiegels onder het oog, en wandelt toch ootmoedig voor Hem, die u de spiegel voorgehouden heeft, waarin gij uw geringheid hebt gezien, en die u gezegd heeft alles wat gij gedaan hebt. Bewaart toch een diep en ootmoedig gevoel van uw geringheid en snoodheid, en dat zoveel te meer, omdat er zulk een fontein van zonde en goddeloosheid in u nog is overgebleven; die stelt u in gevaar, om nogmaals dezelfde zonden te doen, die gij ooit gedaan hebt; zelfs nadat Hij u gezegd heeft alles wat gij gedaan hebt. Het lichaam der zonde en des doods, hetwelk in u is overgebleven, zal u aanzetten tot alle soorten van zonden; daarom kunt gij immers niet al te omzichtig en te nederig wandelen?

Ik ken geen uiterste, waarin gij in het vernederen van uzelf zou kunnen vallen, of het zou veeleer de naam van trotsheid, dan van nederigheid verdienen. Het zou trotsheid en geen nederigheid in u zijn, wanneer gij iets ontkennen zoudt, dat God in den weg van genade voor u gedaan heeft, omdat gij zo gering in uzelf zijt. Want dat is, alsof gij niet wilt, dat God alleen al de eer ontvangen zou, en gij genegen waart ook een deel daarvan te hebben.

O, trotse lasteraar! Kom toch af van uw hoogheid, en wees tevreden met te erkennen, dat de vrije genade veel voor u gedaan heeft. Het is trotsheid en geen nederigheid, wanneer gij weigert CHRISTUS bij de hand te nemen terwijl gij in het stof ligt, en wanneer gij enige hulp weigert te ontvangen, welke Hij u aanbiedt, als gij in het slijk zijt. Het was trotsheid in PETRUS, toen hij zeide: "Heere, Gij zult mijn voeten niet wassen", nochtans twijfel ik niet, of hij dacht dat het grote nederigheid was.

Het is trotsheid en geen nederigheid, de vertroosting des Heiligen Geestes te willen weigeren, omdat gij bewust zijt van uw geringheid en gruwelijkheid.

Leg toch uzelf geen meerderen last van veroordeling op, dan God u oplegt. "Ik zeide wel in mijn haasten: "ik ben afgesneden van voor Uw ogen" zo zeide DAVID eens. Hij zei het in zijn haasten; zo kunt gij het mogelijk ook doen en zeggen: Zou God zulk één als ik ben, genade en vertroosting schenken?"

Het is immers trotsheid, Gods genade met uw gedachten te willen afmeten en bepalen?

Nog eens, het is trotsheid en geen nederigheid, wanneer gij weigert Hem de roem en de prijs, die gij Hem schuldig zijt, te geven, omdat gij uzelf daartoe zo onbekwaam bevindt.

"Mij dunkt" zegt er een, "ik zou wel begeren, CHRISTUS anderen aan te prijzen en van Zijn lof te spreken, maar ik vrees dat ik een geveinsde ben, en dat ik der godsdienst schande zal aandoen".

Wel mens! Wat er ook van u worden moge, geef nochtans CHRISTUS hetgeen Hem toekomt, en dan zal het ook met u daarom niet te erger gaan. Wandel dan ootmoedig voor uw God, of, gelijk die woorden kunnen overgezet worden, verootmoedig u, om met uw God te wandelen.

Het is de beste nederigheid, wanneer wij in de weg van onze plicht gevonden worden; en het is trotsheid, die na te laten door enige overwegingen van onze eigen onwaardigheid.

B. Daarom vermaan ik u ook tot een heilige wandel, om daardoor CHRISTUS aan te prijzen en te verhogen, gelijk de vrouw van Samaria deed, met uw mond en wandel zeggende: "Komt, ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb, is deze niet de CHRISTUS?"

Hier zien wij, hoe deze vrouw voor zichzelf de beschaamdheid des aangezichts opneemt, en God in CHRISTUS al de eer en heerlijkheid geeft, Gelijk dan onze hoogste gelukzaligheid in de genieting van God, en onze heiligheid in Zijn verheerlijking gelegen is, hetwelk ons hoogste einde is, zo is het ook de weg, langs welke wij Hem verheerlijken, om CHRISTUS te verhogen en te prijzen met onze mond, ons hart en onze wandel.

De tekst leidt mij inzonderheid, om u tot dat deel van de heiligheid te besturen, namelijk, om CHRISTUS aan te prijzen aan allen tot wie gij toegang hebt om bij te verkeren, opdat gij, voor de wereld, Hem altoos moogt verhogen. Heeft Hij u ontmoet, gelijk Hij deze vrouw gedaan heeft?

O! prijst Hem dan, en verkondigt zijn uitnemendheid. Op deze wijze kan elk particulier Christen, een predikant van CHRISTUS wezen. Dit past niet alleen de leeraars, maar ook alle navolgers van CHRISTUS, ja zelfs de vrouwelijke sekse, welke in de regel, op een bedienende wijze, anders géén predikers van CHRISTUS kunnen zijn. Nochtans, o, arme vrouw! Het is geen kleine troost voor u, dat gij door uw samenspreking en door uw wandel, op een Christelijke en liefdadige wijze, met vrucht de Heere JESUS CHRISTUS aan anderen verkondigen en prediken kunt. O, vrouwen! Prijst dan toch CHRISTUS uw mannen aan; o! mannen prijst Hem uw vrouwen aan. O, ouders en heren! prijst Hem uw kinderen en dienstdoden aan. O, gelovigen! prijst toch CHRISTUS uw naasten, uw vrienden en al degenen aan, bij wie gij geregeld toegang hebt.

1. Prijst Hem aan ootmoedig en nederig, gelijk deze vrouw deed, zeggende: "Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb". Zij hield een oog op haar snoodheid, geringheid en onwaardigheid, welke CHRISTUS haar ontdekt had. Een gelovige heeft een dubbel oog; hij heeft een vleselijk en een geestelijk oog, of een oog van vleselijk gevoel, en een oog des geloofs.

Wanneer hij dan op zichzelf ziet met het oog van vleselijk gevoel, dan vergeet hij alles wat hij gedaan heeft, alsook, wat CHRISTUS hem gezegd, en waarvan Hij hem overtuigd heeft; dan is hij gereed, om over zijn eigen gaven en bekwaamheden zich te verwonderen, en aldus kruipt het eigen ik in, en bederft dan al het aangename werk. Doch, wanneer hij op zichzelf ziet met het oog des geloofs, dan heeft hij een walg van zichzelf. Dan prijst hij CHRISTUS eerst recht, Hem op het allerhoogst verheffende, terwijl het eigen ik dan het laagst neerzinkt, in de gedachte en herinnering aan alles wat hij gedaan heeft, gelijk CHRISTUS hem gezegd heeft.

2. Prijst Hem ook hogelijk, gelijk deze vrouw deed; prijst Hem, als de grote God, de Onderzoeker des harten, én als de heerlijken Jehova. Wanneer de Arianen en Atheïsten van onzen tijd, ware het mogelijk, van de troon willen halen, o! wilt gij Hem dan toch met al uw macht daar opzetten, en, uit eigen bevinding, Hem als de God-mens aanprijzen, die u gezegd heeft alles wat gij gedaan hebt.

Prijst Hem in al Zijn Ambten, zeggende: Is deze niet de CHRISTUS, de verzegelde en van de Vader geheiligde tot Profeet, Priester en Koning over Sion? Is deze niet de JEHOVA TSIDKENU, de Heere onze Gerechtigheid? Is deze niet JEHOVA ROPHI, de Heere onze Heelmeester? Is deze niet de JEHOVA SCHAMMA, de IMMANUËL, God met ons? Is deze niet de beloofde MESSIAS, in Wie alle beloften Gods Ja en Amen zijn? Is deze niet de enige Zaligmaker, in Wie al onze zaligheid ligt opgesloten, zijnde ons van Gode geworden tot wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en verlossing? O! er is meer prijzenswaardigheid in CHRISTUS, dan de tongen van al de engelen tot in alle eeuwigheid kunnen uitgalmen?

3. Prijst Hem ook ijverig, gelijk deze vrouw deed, en zegt: "Komt, ziet Hem". De vrouw zei niet: "Komt en hoort wat ik van Hem te zeggen heb" maar: "Komt en ziet Hemzelf". Laat toch degenen, wie gij CHRISTUS aanprijst, weten, dat het uw voornaamste oogmerk is, dat zij niet rusten, eer zij zien en smaken mogen, en dit woord des levens zelf tasten, totdat ze bevindelijk kennen, hetgeen gij bevindt en kent.

4. Prijst Hem dan ook gevoelig aan, gelijk deze vrouw ook deed, zeggende: "Komt, ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb". Gij moest dezulken, die van CHRISTUS vervreemd zijn, doen weten, dat, hetgeen gij van CHRISTUS spreekt, ook door u gevoeld en ondervonden is. Indien gij de schrik des Heeren weet, dan zult gij de mensen ook met een hart vol ontzag, en met een heilige vrees en beving, zoeken te bewegen tot het geloof; en indien gij de vertroosting Gods kent, dan zult gij daarvan spreken met een heilige roem, alsof uw hart in het binnenste van u opsprong. De bevinding toch is de moeder van de bewegingen; prijst hem dan gevoelig en bewegelijk aan.

Doch :

5. Prijst Hem evenwel voorzichtig aan, gelijk wij zien, dat deze vrouw deed. Mij dunkt, het is al heel opmerkelijk, dat zij in dit korte verhaal van de onderhandeling van CHRISTUS met haar, het bijzondere gedeelte van CHRISTUS' redevoering, hetwelk het meest tot haar vertroosting strekte, in haar eigen hart verborgen hield; inzonderheid dat heerlijke woord, waarin Hij Zichzelf zo klaar aan haar geopenbaard had, zeggende: "Ik ben het drie met u spreek". Neen, daarvan verhaalde zij niets; maar zij sprak alleen van dat gedeelte van de onderhandeling, hetwelk het meest tot haar beschaming en tot CHRISTUS' verheerlijking strekken kon, zeggende: "Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb". Het was alsof zij tevreden was, dat CHRISTUS verhoogd mocht worden, tot verderf van haar eigen achting en reputatie, en dat haar eigen naam veracht mocht worden, opdat Zijn Naam verhoogd en verheven mocht worden.

Het strekt gewis tot haar lof, dat zij CHRISTUS aanpreeft in die bijzonderheden, welke het meest tot haar eigen beschaming dienden; meer verhaalde zij niet van hetgeen Hij haar gezegd had, en dat was haar wijsheid en voorzichtigheid. Er zijn ook zekerlijk sommige dierbare dingen, welke CHRISTUS tot Zijn volk spreekt, wanneer zij in het eenzame zijn, die het hun niet passen zou aan elkeen bekend te maken; en inzonderheid niet aan dezulken, die nog vreemdelingen zijn aan CHRISTUS. Maar het veiligste, dat men nevens hen, in het aanprijzen van CHRISTUS doen kan, is, dat men van zulke bijzonderheden handelt, welke het meest dienen kunnen tot vernedering van onszelf en tot verhoging van CHRISTUS.

Eindelijk :

6. Prijst Hem toch praktikaal, gelijk deze vrouw deed, wanneer zij niet zeide: "Gaaf, ziet," maar "komt, ziet een Mens, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb". O, gelovigen! Indien gij Hem nu of voorheen na het gebruik des Heiligen Avondmails ontmoet hebt wilt Hem dan, niet alleen woordelijk met uw mond, maar ook praktikaal door uw wandel aanprijzen, zeggende in kracht: "Komt, ziet Hem".

Het leven van aanprijzingen is het aanprijzen van het leven en van de wandel; en dat niet alleen van de mond, zeggende: „Gaaf, ziet Hem", maar ook van de wandel, welke zegt: "Komt, ziet Hem".

Wanneer gij zegt: "Gaaf en ziet Hem", dat zal niemand overtuigen dat gij in rechten ernst spreekt; maar, wanneer gij zegt: "Komt en ziet Hem", dat zal misschien de mensen opwekken, om uw voorbeeld na te volgen.

Wanneer gij tot hen zegt: "Gaaf, bidt, prijst en doet deze of gene uitnemende plichten van de godsdienst", dan zullen zij u alleen maar aanhoren; doch wanneer gij hen in deze dingen voorgaat en zegt: "Komt, laat ons Hem loven en aanbidden; Komt, laat ons CHRISTUS zoeken", dan horen zij niet alleen, maar zij zien tevens; en dan worden zij meer genegen, om ook met u henen te gaan.

O, gelovigen! Bewijst toch, dat gij bij CHRISTUS geweest zijt, en dat Hij u ontmoet heeft, door voor Hem te leven, als uw hoogste einde, en door uw leven op Hem, als uw enigste Al. Want Hij is gestorven, opdat gij niet meer uzelfen zoudt leven, maar Hem, die voor u gestorven is; en nu leeft Hij, opdat gij leven zoudt op en door Hem leeft, zegt Hij, "en gij zult leven" O! laat het dan ook gezien en openbaar worden, dat gij boven het zichtbare leeft, en dat er, door het licht van een nieuwe openbaring van CHRISTUS, aan uw geestelijke sterkte, een nieuwe vermeerdering toegebracht is.

Het licht der rede kan wel zedige mensen maken, en het licht van gaven en bekwaamheden, geleerde mensen; doch alleen het licht der genade en der bevinding kan goede en heilige Christenen maken. Wacht u toch voor zulk een praktijk, waarvan de wereld zou kunnen zeggen: "dat zijn de Avondmaalgangers; zij kunnen zowel drinken, zweren en ongebonden leven, als anderen!"

O! zoudt gij aan CHRISTUS oorzaak geven, om van u te zeggen: "Zelfs de man Mijns vredes, op wien Ik vertrouwd, die Mijn brood at, heeft de verzenen tegen Mij grotelijks verheven", en: "dit zijn de wonden in het huis Mijns liefhebbers". Ziet dan toe, dat uw omgang en wandel praktikaal zij, en zegt veel: "Komt, ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS?"

Laat het voornaamste gedeelte van uw praktijk gelegen zijn in CHRISTUS wederom te gaan zien, Hem verwachende en van Hem afhankelijk zijnde in al de plichten van den godsdienst, ten einde gij meer en meer kennis van Hem bekomen moogt. Want gelijk het een zaligmakende ontdekking van CHRISTUS zijn moet, welke deze uitwerking voortbrengt van zichzelf te vernederen en CHRISTUS te verhogen, zo ook, hoe meer gij hiervan ontvangt, hoe bekwamer gij zult zijn, om Hem aan anderen nederig en praktikaal te kunnen aanprijzen. Laat het dan openbaar worden, dat uw wandel Evangelisch en in CHRISTUS is; bestaande in een gedurig heengaan, om Hem te zoeken en te zien, opdat gij, Hem hoe langer hoe meer gelijkvormig wordende, en Zijn heerlijkheid, als in een spiegel aanschouwende, naar hetzelfde beeld in gedaante moogt veranderd worden van heerlijkheid tot heerlijkheid, enz.

Het is maar een mesthoop, welke, wanneer de zon daarop schijnt, geen terugkaatsing veroorzaakt. Wanneer de zon op zilver, op helder glas of op een stilstaand water schijnt, dan zal zij door de terugkaatsing harer stralen nog een andere zon vertonen; alsoo veroorzaakten de flauwe stralen van de heerlijkheid Gods, welke op MOZES' aangezicht schenen op de berg, dat hij vol van heerlijkheid van de berg afkwam. Hoe meer gij van de heerlijkheid van CHRISTUS ziet, hoe meer de heerlijkheid van Gods heiligheid en van de hemel ook u omschijnen zal, daarvan wordt gezegd: "Dat wij Hem gelijk zullen wezen, want wij zullen Hem zien gelijk Hij is".

Hoe meer gij CHRISTUS gaat zien, hoe bekwamer gij zijn zult om al de strikken en verzoeken, welke u ontmoeten mogen, te kunnen weerstaan. Want uw hart is een magazijn van de hel, waarin de verdorvenheid, als in een vat met buskruit opgesloten ligt, hetwelk gereed is om op elke verzoeking vuur te vatten, en u door deszelfs kracht te doen opspringen. Doch hoe meer gij komt om CHRISTUS te zien en met Hem om te gaan, hoe meer gij van dat levende water zult ontvangen, hetwelk Hij aan deze vrouw gaf, te weten: den Geest, als een Fontein van water, springende tot in het eeuwige leven. Indien gij nu dat vat met buskruit in deze fontein kunt laten neerzinken, of, wanneer een vloed des Geestes dat komt te overstromen, zult gij dan niet het best bestand zijn tegen al de vonken van de hel, en tegen al de vurige pijlen van den satan?

O! wordt niet de Geest beloofd als stromen op een dorstig land, om het droge kruid te drenken? Verplicht ook uw belijdenis u niet tot dit wachten op, en dit afhankelijk zijn van CHRISTUS, om vermeerdering van de Geest? Wat wil anders dit gezegde te kennen geven: "Is deze niet de CHRISTUS?" Is uw mening niet deze: "Is deze niet de Gezalfde Gods, welke met de Geest gezalfd is, teneinde Hij den Geest schenken zou?"

Laat dan uw gedurig weerkeren tot Hem dit steeds op het oog hebben, en zoekt door de invloed van uw raadgeving en voorbeeld er zo velen mede te brengen als gij kunt zeggende: "Komt, ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS?"

Nu zal ik besluiten met een woord van vermaning aan dezulken, welke alsnog vreemdelingen van CHRISTUS zijn; die Hem nog niet ontmoet, en nooit zulk een ontdekking van Hem ontvangen hebben, waardoor zij tot dit zelfvernederend en CHRISTUS-verhogend werk zijn aangezet.

O, gelovigen in CHRISTUS, die in deze vergadering zijn! Vergunt mij dat ik uw personen eens voorstel, om deze weinige woorden in uw naam te spreken tot dezulken die nog vreemdelingen van CHRISTUS zijn.

O ! onbegenadigde zondaren die CHRISTUS nog mist, komt, ziet een Mens Die ons gezegd heeft alles wat wij ooit gedaan hebben; is deze niet de CHRISTUS? De harten van allen die CHRISTUS kennen, verenigen zich met mij, om tot u te zeggen: "Komt, ziet Hem! Komt, ziet Hemt want, hetgeen wij gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben en dat deze onze gemeenschap ook zij met de Vader en met Zijn Zoon JEZUS CHRISTUS.

Er zijn sommige mensen hier aanwezig, welke zeggen kunnen: "wij hebben Zijn stem gehoord, welke ons alles gezegd heeft wat wij gedaan hebben; en wij hebben ook Zijn heerlijkheid aanschouwd; een heerlijkheid als des eniggeborene van de Vader, vol van genade en waarheid. Is deze niet de CHRISTUS?"

Zij kunnen zeggen: "Komt, ziet een Mens, die onze ogen geopend, en die soms al onze duisternis verdreven heeft; Is deze niet de CHRISTUS, de gezalfde Profeet, om ook u te leren en te onderwijzen?

Komt, ziet een Mens, die al onze zonden vergeven, en ons gewassen heeft in Zijn bloed; is deze niet de CHRISTUS, de gezalfde Priester, om schuldige zondaars, gelijk gij zijt, te rechtvaardigen?

Komt, ziet een Mens, die al onze ongerechtigheden gedempt, en die soms de macht der zonde en des satans in ons gebroken heeft: Is deze niet de CHRISTUS, de gezalfde Koning, om zulke slaven van de satan, als gij zijt, vrij te kopen?

O! komt ziet een Mens, van Wie wij soms zeggen kunnen, dat Hij al onze wonden genezen heeft; Is deze niet de CHRISTUS, de gezalfde Medicijnmeester, om zulke dodelijke wonden te genezen, als de uwe zijn? Komt, ziet een Mens, Die ons van al onze zonden, en van de snoodheid van ons hart en onze wandel overtuigd, en onze harten tot Hem, als den God-mens, en de enigste Zaligmaker, getrokken heeft; Is deze niet de CHRISTUS, de Immanuël. God met ons?"

Gij hebt niet nodig, te vragen: "Waar zullen wij Hem zien?" Gij behoeft niet neder te dalen in de hel, noch op te klimmen in de hemel, want het Woord is nabij u, en in de spiegel van dat Woord wordt Hij gezien.

Alle gelovigen die hier zijn, moeten zeggen: "Wij hebben Hem nooit elders, dan in het Woord des Evangelies, en in de openbare en verborgen ordonnantiën gezien; daarin ligt Hij zo klaar voor uw aangezicht als voor het onze. Het Woord is het onmiddellijke voorwerp van ons geloof, waarin wij Hem zien; en wanneer wij Hem met geestelijk verstand horen spreken in Zijn Woord, dan zien wij Hem; Zijn stem te horen en te kennen, is Hem te zien. Het is in Zijn Woord, dat wij Hem horen zeggen, hoe vuil en onrein wij zijn, en hoe schoon en beminnelijk Hij is, ons aantoonende dat Hij de CHRISTUS is; zodat wij Hem zien in hetgeen Hij tot ons spreekt in Zijn Woord. Gelijk wij Hem aldaar gezien hebben, also kunt gij Hem daar ook zien; want gij hebt dezelfde spiegel, Bijbel, Woord, belofte en hetzelfde Evangelie, om Hem daarin te zien, waarin ooit een heilige op aarde, sedert Zijn hemelvaart gezien heeft; want nabij u is het Woord, in uw hart en in uw mond.

O! rust dan niet alleen op ons getuigenis van Hem; want hetgeen Hij ons van onszelf en van Hem gezegd heeft, dat kan u geen voordeel toebrengen, tenzij gij zelf komt en ziet, dat ons getuigenis van Hem waarachtig is. Komt dan, en ziet Hem door het te geloven en aan te nemen op Zijn Woord, dat Hij de CHRISTUS is, gezalfd u ten goede.

Doch wat doe ik, dat ik u alleen in de naam van de gelovigen aanspreek? Daar (hoe gering een worm ik ook in mijzelf wezen moge) mijn ambt mij recht geeft, om tot u te spreken in een grotere Naam, dan in de hunne of de onze; ja in de Naam van Hem, Wiens schoenriemen wij niet waardig zijn te ontbinden.

Ik roep u dan, in de Naam van Hem, die de heerlijke Jehova, de God-mens is, om Hem te komen zien, welke u kan zeggen alles wat gij gedaan hebt, en u daardoor een overtuigend bewijs geven, dat Hij de CHRISTUS is.

O, zondaar! Hij kan u zulke dingen zeggen, die de wereld niet weet, noch u zeggen kan. Laat ik mij eens vermeten, u in Zijn Naam iets te zeggen, dat mogelijk tot nog toe voor u verborgen is geweest, waardoor gij, indien Hij het gelieft te zegenen, Hem kunt horen zeggen alles wat gij gedaan hebt.

Ik zal dan zinspelen op hetgeen wat tussen CHRISTUS en deze vrouw, bij haar eerste ontmoeting, is voorgevallen; en mogelijk ligt er meer dan een zinspeling in. CHRISTUS heeft dan, bij deze gelegenheid, u het levende water aangeboden.

Indien gij nu, hetzij spottende of in ernst, met deze vrouw zegt: "Mijn Heere! Geef mij dat water, opdat mij niet dorste" enz., zo zegt CHRISTUS in kracht tot u: "Ga henen, roep uw man, en kom, hier; breng toch elke man, waarmee gij een verdrag gemaakt hebt, opdat also uw verbond met de dood, en uw voorzichtig verdrag met de hel verbroken moge worden".

Zegt gij: "Ik heb geen man," dan kunt gij CHRISTUS tot u horen zeggen: "Gij hebt wel gezegd, ik heb geen man", want zolang gij met CHRISTUS niet getrouwd zijt, hebt gij geen hoofd of man, die u enig voordeel doen kan. Maar ziet, gij hebt vijf mannen gehad, ja gij hebt vele mannen gehad, en die gij na hebt, is uw man niet, dat is uw rechte en wettige man niet.

O, afhoerend zondaar! Gij zijt al uw dagen met vele vuile mannen getrouwd geweest; gij zijt getrouwd geweest aan de wet uw eerste man, aan uw eigengerechtigheid, aan uw eigen verbeelding, aan de wereld, aan uw lusten en aan de satan, en uw hart is vergezeld met de afgoden; hierdoor zegt Hij u alles wat gij gedaan hebt, en wat gij geweest zijt.

Zijt gij een hoer of hoereerder, een dronkaard, een vloeker, een Sabbatschender, een nalatige van het gebed, hetzij in het verborgen of in het openbaar in uw huisgezin, een geveinsde, een Atheïst, een lasteraar, een vervolger, een doodslager, een verdrukker, een onrechtvaardige, een ontrouwe aan God en aan mensen, één van deze geweest?

Hij ziet ook uw verborgen zonden; niet alleen wat gij in deze of gene gezelschappen uitgericht hebt, maar ook wat gij in het verborgen mocht gedaan hebben. "Daar gij onder de vijgeboom, waart, zag Ik u" zeide CHRISTUS eens tot NATHANAËL; en in een ander geval zegt CHRISTUS ook tot u: "Toen gij u in de donkere schaduw verbergde voor de ogen der mensen, was Mijn oog op u, en onder de wolk des nachts zag Ik u; want zou zich iemand in verborgen plaatsen versteken kunnen, dat Ik hem niet zien zou? Vervul Ik niet hemel en aarde? spreekt de Heere. Ja, ik zie alles, wat gij ooit gedacht, gedaan of voorgenomen hebt te doen; Ik zag uw hart en uw goddeloze natuur, waaruit uw atheïstische praktijken voortgekomen zijn". Indien Hij door Zijn Woord u nu zegt alles wat gij gedaan hebt, wat antwoordt gij dan op deze vraag: "Is deze niet de CHRISTUS?" Stelt Hij u in een gezicht al uw ontuchtigheden, snoodheden en geringheden onder het oog, en verneemt gij dan niet, dat Hij een Profeet is? Wanneer Hij u zegt, hoe vele valse mannen gij, al gehad hebt, moet gij dan niet uitroepen: "Is deze niet de CHRISTUS? Is deze niet de enige rechte Man, met Wie mijn ziel ondertrouwen moest?" Is Hij een Mens, Die u gezegd heeft alles wat gij gedaan hebt?

Wil dan met Hem gaan! Wilt gij u met deze Mens, met deze God-mens, met de CHRISTUS Gods, in ondertrouw begeven? Hij wil u, zelfs na al uw afhoereringen, als Zijn bruid ontvangen; ja zelfs, nadat gij overspelig met de satan en uw lusten geleefd hebt. Wilt gij dan, met deze Mens in het huwelijk treden, en al uw vuile mannen de schop geven, die u naar de hel geslept zouden hebben en wilt gij zeggen: "Wat heb ik meer met de afgoden te doen? o, mijn vijf mannen hebben mij bedorven, mijn valse en ongelukkige huwelijken kunnen mij geen troost geven in de dood, noch in de eeuwigheid; maar die zouden veeleer mijn eeuwige verdoemenis verzwaaard hebben. Doch hier wordt mij een heerlijk en wonderbaar huwelijk aangeboden: een Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS, Die gezalft is, om mij te zaligen van de schuld van alles wat ik ooit gedaan heb, alsook om mij van de zonde en van de toorn te bevrijden?"

Geeft gij uw toestemming daaraan?" Zult gij het verdrag aangaan? Zegt gij: "wie is Hij, opdat ik mij met Hem ondertrouwe?" Waar is deze CHRISTUS? Zie, mens In dit woord zegt Hij tot u: "Ik ben het, die met e spreek". Ofschoon het door een arm en zondig afgezant is, dat Ik spreek, nochtans ben Ik het, die met u spreek," zegt CHRISTUS. O! heeft Hij Zich nu door dit woord, aan u ontdekt en uw hart tot het huwelijk overgehaald? Verwonder u dan niet, wanneer gij in uw verkering met Hem enige verstoring ontmoet; doch ga henen, verlaat uw watervat. Verlaat niet alleen uw onwettige mannen, maar ook uw ongeoorloofde werken en betrachtingen, in het stuk van vertrouwen en vrijmoedigheid.

Want uw vuile eigengerechtigheden en betrachtingen zullen u nooit één druppeltje levend water kunnen putten; maar laat uw hart zeggen: "In de Heere heb ik gerechtigheid en sterkte, enz. Ik zal henengaan in de mogendheden des Heeren, Heeren; ik zal Uw gerechtigheid vermelden, de Uwe alleen".

O! mocht het eens van u gehoord worden in de stad Dunfermline, gelijk het van deze vrouw in de stad Samaria gehoord werd, dat gij CHRISTUS ontmoet had, en dat gij door uw woorden en uw wandel vanaf dit ogenblik bepaalt zijt geworden om te zeggen: "Komt, ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de CHRISTUS?"